

Susanna Latvala

Hulivilikarnevaali

30 vuotta takana, mitä edessä?

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Kulttuurituotanto YAMK

Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

17.11.2022

Tiivistelmä

Tekijä:	Susanna Latvala
Otsikko:	Hulivilikarnevaali – 30 vuotta takana, mitä edessä?
Sivumäärä:	54 sivua + 2 liitettä
Aika:	17.11.2022
Tutkinto:	Kulttuurituotanto YAMK
Tutkinto-ohjelma:	Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto:	
Ohjaaja:	YTT, FL, Yliopettaja Katri Halonen

Opinnäytetyössä pyritään ennakoimaan lastenkulttuurifestivaali Hulivilikarnevaalin toimintaympäristön muutoksia, selvittämään mitä tulevaisuusnäkyviä tapahtumalla nähdään olevan ja näiden pohjalta tekemään suosituksia uuden viisivuotissuunnitelman laatimiseen. Työssä keskitytään vahvasti organisaation sisäiseen näkökulmaan.

Kunnan järjestämän festivaalin ympärillä jyllää useat muutosvoimat. Kulttuurialaa vasta ravistelleen koronapandemian jälkeen uuden normaalin rakennus on vasta käynnissä, samalla kun energia- ja polttoainekustannusten nousu luo uutta haastetta talouteen. Isompana toiminnallisena muutoksena tulee olemaan hyvinvointialueiden aloittaminen, joka väistämättä vaikuttaa myös kuntien rooliin ja käytettävissä oleviin rahoihin. Megatrendien tasolla ilmastonmuutoksen vaikutukset, talousjärjestelmän muutokset, väestökehityksen suunnat, teknologian sulautuminen yhä enenevässä määrin kaikkeen tekemiseen ja verkostomaisen vallan kasvu viitoittavat osaltaan tulevaa ja tarjoavat myös tapahtuma-alalle paljon pohdittavaa.

Työ on luokiteltavissa ennakoivaksi tapaustutkimukseksi, jossa on käytetty laadullisia menetelmiä; haastatteluja, benchmarkausta, unelmakarttatyöskentelyä sekä työn keskeisimmän osan muodostaneita tulevaisuustyöpajoja. Tulevaisuustyöpajoissa hyödynnettiin tulevaisuustalo Sitran megatrendikortteja herättelemään ja haastamaan omaa ajattelua.

Työn tuloksina syntyi kuvauksia ei toivotuista sekä toivottavista tulevaisuusnäkymistä, joista oli havaittavissa neljä yläluokkaa: teknologia, ympäristö, talous ja väestö. Aineiston pohjalta laadin ehdotukseni tapahtuman viisivuotisen kehittämissuunnitelman laatimiseksi.

Avainsanat: ennakointi, tulevaisuuksien tutkimus, megatrendit, lastenkulttuurifestivaali, tulevaisuusnäkyminen, toimintaympäristön muutos

Abstract

Author: Susanna Latvala
Title: Hulivilikarnevaali – 30 year behind, what’s coming ahead?
Number of Pages: 54 pages + 2 appendices
Date: 17 November 2022

Degree: Master of Culture and Arts
Degree Programme: Cultural management
Specialisation option:
Instructor: PhD, Phil. Lic. Katri Halonen, Principal Lecturer

The aim of the thesis is to anticipate changes in the operating environment of the children's culture festival Hulivili carnival, to find out what future prospects the event is seen to have and based on these, to make recommendations for drawing up a new five-year plan. The work focuses strongly on the internal perspective of the organization.

The festival, organized by the municipality, is surrounded by several forces of change. The building of another normal from the coronavirus pandemic, which has just shaken the cultural sector, is still underway, while rising energy and fuel costs are creating a new challenge for the economy. A bigger operational change will be the start of the wellbeing services counties, which will inevitably also affect the role of municipalities and the available funds. At the level of megatrends, the effects of climate change, changes in the economic system, demographic trends, the integration of technology into more and more everything we do, and the growth of network-like power are contributing to the future and also offer the event industry a lot to think about.

The work can be classified as a predictive case study using qualitative methods; interviews, benchmarking, dream map work and future workshops that formed the most important part of the work. The future workshops utilised the megatrend cards of the future house Sitra to awaken and challenge one's own thinking.

The results of the work were descriptions of undesirable and desirable prospects for the future, from which four upper classes could be observed: technology, the environment, the economy and population. Based on the material, I drew up my proposal for drawing up a five-year development plan for the event.

Keywords: foresight, futures research, megatrends, children's culture festival, future outlook, change in operating environment

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tausta ja tarkoitus	3
2.1	Keskeiset toimintaympäristön muutokset	4
2.2	Mikkelin kaupunki	5
3	Hulivilikarnevaali ja nykytila	6
4	Ennakointi ja olemassa olevaa tulevaisuustietoa	12
4.1	Ennakoiva tapaustutkimus	12
4.2	Olemassa olevaa tulevaisuustietoa	15
4.2.1	Megatrendit	15
4.2.1.1	Ekologisella jälleenrakennuksella on kiire	16
4.2.1.2	Väestö ikääntyy ja monimuotoistuu	18
4.2.1.3	Talous hakee suuntaa	19
4.2.1.4	Teknologia sulautuu kaikkeen	20
4.2.1.5	Verkostomainen valta voimistuu	21
4.2.2	Etelä-Savon maakuntastrategia	21
4.2.3	Saimaa-ilmion kysely	22
4.2.4	Etelä-Savo ennakoi -skenaariot	24
5	Kehittämistyön menetelmät	25
5.1	Haastattelut	26
5.2	Lastenkulttuuritapahtumien benchmark	27
5.3	Unelmakartta	28
5.4	Tulevaisuustyöpajat	29
6	Hulivilikarnevaalin uudet vuosikymmenet	31
7	Keskeiset tulokset	33
7.1	Teknologia	34
7.2	Ympäristö	36
7.3	Väestö	38
7.4	Talous	41
7.5	Muita näkymiä	42

8	Suositukset viisivuotisen kehittämissuunnitelman laatimiseen	44
9	Pohdinta	49
	Lähteet	52
	Aineistot	55
	Liitteet	56
	Haastattelukysymykset	56
	Benchmark -kysymykset	57

1 Johdanto

Koko kulttuurialalla on takanaan melkoiset myllerryksen vuodet. Koronapandemia pysähdytti alan käytännössä totaalisesti. Erityisesti tapahtumat kokivat kovia yleisörajoitusten tehtyä toiminnan lähes mahdottomaksi. Taiteilijoiden, artistien, yksityisen puolen toimijoiden ja kulttuuriyrittäjien ohella myös monet kunnalliset toimijat lomauttivat työntekijöitään, vaikkakin yleisesti katsoen kuntakentällä oltiin moniin muihin alan toimijoihin verrattuna paremmissa asetelmissä.

Kun korona alkoi hellittää, nurkan takana odotti jo useampi uusi haaste. Paitsi globaaleihin megatrendeihin eli suuriin kehityskaariin liittyvät haasteet kuten ilmastomuutos ja väestökehitys, myös valtakunnan tason suuret rakenneuudistukset tuovat haasteita epävarmuustekijöillään. Kuntien toimintaympäristö on suurten mullistuksien edessä hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa vuoden vaihteessa. Millaiseksi lopulta muotoutuu kuntien kontolle jäävä rooli? Isoa osaa näyttelee myös talousnäkökulma. Millaiset ovat jatkossa kuntien budjetit ja mihin kaikkiin palveluihin se riittää? Myös valtion osalta on ratkaistavana, kuinka aiemmin Veikkaus voittorahoilla tuetut toiminnot, kuten muun muassa lastenkulttuuri, jatkossa rahoitetaan ja millä volyyymilla. Uusimpina tulokkaina haasteiden kenttään on rantautunut energiakriisi, polttoaineiden ja yleisen hintatason nousu. Kaikkien haasteiden ympäröimänä on hyvä luoda myös katseita mahdollisuuksiin ja pohtia elementtejä, joilla tulevaisuuteen voi itse vaikuttaa tämän hetken toiminnalla. Koronasulkujen jälkeen tapahtumien osalta rakennetaan "uutta normaalia", joka niin ikään tekee työni ajankohtaiseksi.

Ennakoivan tapaustutkimukseni keskiössä on lastenkulttuurifestivaali Hulivilikarnevaali. Hulivilikarnevaali on vuonna 1992 alkunsa saanut, Mikkelin kaupungin yleisten kulttuuripalveluiden järjestämä tapahtuma, joka on laajentunut vuosien saatossa päivän mittaisesta, pienimuotoisesta tilaisuudesta viikon kestäväksi festivaaliumuksi. (Hulivilikarnevaali, [www-sivu](#)). Työni tilaajana toimii Mikkelin kaupungin sivistystoimi, jonka yksi tulosalue yleiset kulttuuripalvelut on.

Opinnäytetyöni tavoitteena on ennakoida lastenkulttuurifestivaali Hulivilikarnevaalin toimintaympäristön muutoksia, tarkastella millaisia tulevaisuuden näkymiä festivaalilla on ja tarjota näiden tulosten perusteella ehdotuksia uuden viisivuotisen kehittämissuunnitelman rakentamiseen. Tarkastelu rajautuu vahvasti festivaalia järjestävän organisaation eli Mikkelin kaupungin sisäiseen näkökulmaan. Koska tarkastelunäkökulma painottui organisaation sisäiseen näkemykseen, oli tapahtuman pääasiallisen yleisön eli lasten ja perheiden näkemykset rajattu tässä työssä pois. Laajempaan perspektiiviin työ kiinnittyy kahden muun lastenkulttuurifestivaalin, Hämeenlinnan Hippaloiden ja Vekara-Varkauden kautta, joita kehittämistyötä varten benchmarkattiin.

Tulevaisuuksien tutkimukselle luonteenomaista on tulevaisuuden avoimuus monille mahdollisuuksille, toisin sanoen monille tulevaisuuksille (Kuusi & Virmajoki, 2022, s.22). Tutkimuskysymykseni kuuluikin, millaisia tulevaisuusnäkymiä Hulivilikarnevaaleilla nähdään olevan? Alakysymyksenäni oli, mitkä tulevaisuusnäkymistä ovat ei toivottuja ja mitkä taas toivottuja? Ajattelua herättelemään ja vauhdittamaan hyödynsin Sitran (2020) megatrendikortteja. Aineiston keruusani käytin useita laadullisia menetelmiä; haastatteluita, benchmarkausta, unelmakarttoja sekä tulevaisuustyöpajoja.

Olen työskennellyt kuntatyönantajalla jo reilun 15 vuoden ajan. Mikkelin kaupungilla aloittaessani vastuualueinani oli lasten ja nuorten kulttuuri, jonka myötä työskentelin hyvin tiiviisti myös Hulivilikarnevaalin parissa. Nykyisessä tehtävässäni tulokulma on hieman muuttunut, mutta yhä edelleen tapahtumaviikolla työkalenteri täytetään Hulivilin ehdoilla. Yleisten kulttuuripalveluiden tapahtumakonaisuudessa kävijämäärältään yhtenä suurimmista ja taloudellisesti isoimpana yksittäisenä panostuksena Hulivilikarnevaali on todella merkityksellinen tapahtuma.

2 Opinnäytetyön tausta ja tarkoitus

Vaikka kehittämistyöni aihevalinta on hyvinkin spesifiin tapahtumaan keskittyvä, vaikuttaa taustalla monia laajempia taustatekijöitä ja muutoksia aina globaaleista megatrendeistä paikallistason väestömuutoksiin saakka.

Tapahtumatuotannon kentällä ennakointi ja ajan hermolla pysyminen ovat keskeisessä roolissa puhuttaessa menestyvistä tapahtumista. Historia saa havista tapahtumien sisällöissä, mutta muilla osa-alueilla jämähtäminen tai kehityksen kelkasta jääminen tarkoittaa monta kertaa tapahtumalle kuoliniskua. Ennakointi tuntuu olevan alalla kuin alalla juuri nyt melkoisessa nosteessa, ei varmaan vähiten koronan tuoman herätyksen vuoksi. Varautuminen erilaisiin tulevaisuudessa näkyviin muutoksiin ja mahdollisiin kehityskulkuihin tuovat turvaa, auttavat ajattelemaan laaja-alaisemmin ja parhaassa tapauksessa auttavat toimijaa selviytymään isoistakin kriiseistä.

KUVIO 1. Hulivilikarnevaalin erilaiset toimintaympäristöt.

Tutkimukseni kohteen, Hulivilikarnevaalin, osalta toimintaympäristöt (KUVIO 1) on katsottu olevan ensisijaisesti kuntakenttä, jonka taustalla taas vaikuttavat

väistämättä valtakunnalliset ja sitä myötä myös globaalit voimat. Koska tarkastelussa on lastenkulttuurifestivaali, oleellisia ovat myös muutokset lastenkulttuurin kentällä ja tapahtuma-alalla.

2.1 Keskeiset toimintaympäristön muutokset

Kuntakenttä on suuren muutoksen edessä hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa ja mylläten näin kuntienkin tehtävät uuteen asentoon. Aiemmin kuntien vastuulla olleet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen, pelastustoimi sekä ympäristöterveydenhuolto siirtyvät jatkossa maakuntien vastuulle. Asiakkaat eli kuntalaiset sitä vastoin ovat tulevaisuudessakin kunnilla ja maakunnilla yhteiset. (Kuntaliitto, 2016, s.3) Uudistuksen myötä kunnan elinvoima-, sivistys- ja hyvinvointiroolit korostuvat. Samoin vahvistuvat kunnan elinympäristörooli, kehittäjä- ja kumppanuusrooli sekä osallisuus- ja yhteisörooli. (Valtiovarainministeriö, 2017, ss. 3 – 4) Koska Hulivilikarnevaalin taustaorganisaationa toimii Mikkelin kaupunki, kuntien tulevaisuutta viitoittavat muutokset vaikuttavat oleellisesti myös festivaalin tulevaisuusnäkyvien pohdintoihin.

Yksi suuri epävarmuustekijä muutoksessa on myös talous. Hyvinvointialueiden tehtävien myötä myös iso osa rahoituksesta siirtyy kunnilta pois. Tuskin kukaan tällä hetkellä vielä tietää, kuinka jatkossa kuntien rahoitus ja uuden roolin mukaiset tehtävät korreloivat keskenään vai onko edessä radikaaleja leikkauksia?

Oman mausteensa taloudelliseen epävarmuuteen tapahtumien näkökulmasta antaa myös Veikkauksen rahapelituottojen muutokset. Aiemmin tuottoja on ohjattu muun muassa nuoriso-, liikunta- ja kulttuurialojen, kuten lastenkulttuurin, tukemiseen. Korona sekä Veikkauksen rahapelihaittoja hillitsevät omat toimenpiteet ovat yhteisvaikutuksellaan pudottaneet tuntuvasti tuottoja. Jatkossa Veikkauksen tuloutukset on tarkoitus ohjata suoraan valtion budjettiin ja aiemmat avustukset puolestaan maksetaan suoraan valtion budjetista - ei rahapelituotoista. Leikkauksia tukisummiin on odotettavissa. Päätökset vuoden 2023 rahoituksesta tehdään vasta syksyn budjettiriihessä, joten esimerkiksi jaettavien

avustusrahojen summat ja kohdennukset ovat vielä arvailujen varassa. (Pantzar, 2022) Onko esimerkiksi kaikille lastenkulttuuritapahtumiin avustusta saaneille toimijoille jatkossa enää mahdollista myöntää avustusta tai pienenevätkö myönnettävät euromäärät?

Uusimpina rasisitteina kuntienkin toimintaa ovat haastaneet energiakriisi sekä yleinen hintatasojen nousu, mukaan lukien polttoaineiden hintojen nousu. Kuinka tapahtumasuunnittelussa varmistetaan, ettei kesken pääesiintyjän keikan iske sähkökatko? Mihin budjetti jatkossa riittää, kun kaikkien tapahtumatuotannon osa-alueiden hinnat nousevat? Toisaalta yleinen hintatasojen nousu vaikuttaa oleellisesti myös kuluttajakäyttäytymiseen - kiristetäänkö kukkaroiden nyörit tiukasti kiinni vai kaivataanko kaiken kurjuuden keskelle iloa tarjoavia elämyksiä, joista ollaan valmiita maksamaan entistä suurempi hinta?

Maakuntaudistuksen ohella myös Etelä-Savon alueelliset ennusteet ja eritoten Mikkelin kaupungin tulevaisuuden suunnat ovat kivijalkana myös Hulivilikarnevaalien jatkolle. Miten Mikkelin kaupungin talous makaa parin vuoden päästä? Vaikuttaako väestörakenne ja kuinka se tulee ohjaamaan palvelutuotantoa?

2.2 Mikkelin kaupunki

Hulivilikarnevaalien taustaorganisaationa toimii Mikkelin kaupunki, tarkemmin yleiset kulttuuripalvelut. Mikkelin kaupunki on reilun 52 500 asukkaan Etelä-Savon maakuntakeskus. (Mikkelin kaupunki, n.d.). Ei ihme, että sijainti useiden vesistöjen äärellä listaa Tilastokeskuksen (2021) mukaan Mikkelin Suomen toiseksi mökkirikikkaimmaksi kunnaksi yli 10 000 kesämökin myötä. Mikkeliällä on pitkät perinteet hallintokaupunkina sekä Suomen sotien päämajapaikkana. (Mikkelin kaupunki, n.d.).

Mikkelin sijainti vitostien varrella ja hyvien kulkuyhteyksien päässä tekee kaupungista myös helpon kohteen matkailijoille. Lapsiperheille kesäloman tahtia on tarjonnut jo vuosikymmenien ajan Visulahden vesi- ja teemapuisto. Tuoreempia lasten ja perheiden houkuttelijoita ovat Supercorner, Urpolan luontokeskus,

Kenkäveron kesälaitumilla viihtyvät lampaat ja kanat sekä lukuisat lastentapahtumat. Hulivilikarnevaalien osalta matkailullinen potentiaali on kyllä tunnustettu ja tunnustettu, mutta asiakaspalautteiden osoittaman datan myötä käy ilmi, että suurin osa kävijöistä saapuu tapahtumaan Mikkelistä sekä sadan kilometrin säteeltä. Jotta matkailijoita saataisiin tapahtumaan enemmän, vaatisi se myös panostuksia, joka lieneekin keskeinen ongelma; niin rahalliset kuin henkilöresursitkin ovat tapahtumassa niin pienet, ettei haluttuja panostuksia ole pystytty tekemään. Mikkelin kaupungilla on muiden toimijoiden ohella vankka lastenkulttuuritarjonta. Jo yksistään yleisissä kulttuuripalveluissa vastataan kulttuurikasvatuksesta varhaiskasvatukseen suunnatun KulttuuriKamelin sekä peruskoululaisille pyörivän Kulttuuripolun toiminnoista. Lisäksi vuoden kierto on mahtuu monia itse tai yhteistyössä tuotettuja lapsille ja perheille suunnattuja tapahtumia.

Työni tilaajana toimii Mikkelin kaupungin sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue. Hulivilikarnevaalin järjestelyistä vastaava yleiset kulttuuripalvelut on yksi kyseisen palvelualueen kymmenestä tulosalueesta. Tulosalueena yleiset kulttuuripalvelut on varsin pieni, sillä vakihenkilöstöön kuuluu kulttuuripäällikkö ja kaksi kulttuurituottajaa. Hulivilikarnevaali on tulosalueen järjestämistä vuosittaisista tapahtumista suurin niin yksittäisen taloudellisen satsauksen kuin kävijämääränkin mittareilla.

Hulivilikarnevaali on pitkät, 30 -vuotiset perinteet omaava lastenkulttuurifestivaali. Tapahtumalle laadittu viisivuotissuunnitelma tulee kesällä 2022 päätökseensä ja opinnäytetyöni yhtenä tarkoituksena onkin tarjota perusta ja pohja uuden viisivuotissuunnitelman laatimiselle ja tapahtuman tulevaisuutta linjaavalle päätöksenteolle.

3 Hulivilikarnevaali ja nykytila

Lastenkulttuurifestivaali Hulivilikarnevaali järjestettiin ensimmäisen kerran virallisesti vuonna 1992. Juurien sanotaan ulottuvan kuitenkin aina vuoteen 1986 saakka, jolloin paikallisia lastenhoitajia pyydettiin Muikun Uitto -tapahtuman kylkeen toteuttamaan ”jotain sisältöä” myös lapsille. Seuraavana vuonna samaiset

hoitajat pyydettiin toteuttamaan lastenhoitopistettä Dinosaurrockiin. Mukaan lähti Mikkelin Lastenhoitajayhdistyksen väkeä ja kuvio toistui jokusen vuoden ajan. Tuo yhteistyö loi pohjan nykymuotoisen tapahtuman alkuajoille. (Hulivilikarnevaali, n.d.)

Nykyisin Hulivilikarnevaali on viikon mittainen kulttuuritapahtuma 0 - 13 -vuotiaille lapsille ja heidän perheilleen. Jokaisella tapahtumapäivällä on oma teemansa ja tapahtumapaikkansa. Ohjelma koostuu sekä paikallisista että valtakunnallisesti merkittävistä esiintyjistä, työpajoista ja toimijoista. Hulivilikarnevaalien päämääränä on, ettei pääsymaksu saa olla este lasten kulttuurin harrastamiselle tai siitä nauttimiselle – siksi lähes kaikki tapahtumassa on pääsymaksutonta. (Hulivilikarnevaali, n.d.)

Mikkelin tapahtumakentän mittakaavassa Hulivili haluttiin sijoittaa omaan lastenkulttuurigenreensä, jossa tapahtuma nähtiin isona, merkittävänä ja kaupungille äärimmäisen tärkeänä. (Kirvesniemi, 2022). Marjalaakso (2022) puolestaan kuvaili tapahtumaa vaikuttavuuden mittareiden kautta; Hulivilissä yhteisöllinen vaikuttavuus korostuu, imago vaikutukset on niin ikään suuret, mutta aluetaloudellisen vaikuttavuuden näkökulmasta tapahtumassa olisi vielä kehittämisen varaa.

Hulivilikarnevaali on saanut vuodesta 2019 lähtien Opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustusta lastenkulttuurin tukemiseen (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2022).

Tapahtuman kävijämäärät olivat usean vuoden ajan kasvussa, mutta koronan tuomat haasteet tapahtuma-alalle pakottivat ensin vuonna 2020 peruuttamaan tapahtuman kokonaan ja vuonna 2021 hybriditoteutukseen, joiden myötä kokonaiskävijämäärä tippui vuosien 2016 - 2017 lukemiin (TAULUKKO 1). Lähivuosien tavoitteeksi onkin asetettu kävijämäärien palauttaminen vuoden 2019 tasolle.

TAULUKKO 1. Hulivilikarnevaalien kävijämääräkehitys vuosien 2011-2022 aikana.

Hulivilikarnevaaleille laadittiin tapahtuman ydinorganisaation (yleisten kulttuuripalveluiden henkilöstö sekä tapahtumaan palkattu tuottaja) kesken vuosien 2017 - 2018 taitteessa viisivuotissuunnitelma, jonka pohjalta tapahtumaa lähdettiin kehittämään systemaattisesti. Suunnitelma haluttiin tehdä nimenomaan järkevöittämään tapahtuman tuotantoa ja ohjaamaan toimintaa pitkäjänteisemmin. Keskeiseksi haasteeksi tapahtumassa oli nimittäin tunnistettu tuotantoprosessi, joka oli kehittämisen kannalta kovin haastava: kesän tapahtuman jälkeen tuotanto laitettiin pitkälti jäihin, kunnes taas resurssit vuoden vaihteen jälkeen sallivat intensiivisemmän palaamisen tapahtuman pariin. Hulivilimäiseen tapaan suunnitelma tiivistettiin tapahtuman maskotti Eevertin loikoilukuvaan.

KUVIO 2. Huviviihkarnevaalin viisivuotissuunnitelman tiivistys vuosille 2018 - 2022.

Viisivuotissuunnitelmassa (KUVIO 2) painoarvoa haluttiin antaa kestäväälle kehitykselle - pääosin ekologisen näkökulman osalta, laajalle yhteistyölle, joka perustuisi toimijoiden omaan innokkuuteen mukana ololle, saada lasten, nuorten

ja perheiden äänet kuuluviin. Toimintaa haluttiin laajentaa kesäkauden ulkopuolellekin, lisätä monikulttuurisuutta, eri ikäryhmien ja sukupolvien huomioimista sekä pohtia myös lähialueiden hyödyntämistä tapahtumassa. Suunnitelmakaudesta noin puolet meni koronapandemian haasteiden parissa, joten monista tavoitteista jouduttiin luopumaan tai tavoitetasoa madaltamaan.

Osana kehittämistyötäni ydintiimin (yleisten kulttuuripalveluiden henkilöstö sekä tapahtumaan palkattu tuottaja) kesken toteutettiin SWOT -analyysi Hulivilikarnevaa-vaalin nykytilaa kuvaamaan. SWOT -analyysissä tiettyä toimintaa, osa-aluetta tai yksittäistapausta tarkastellaan neljästä eri näkökulmasta. Tarkastelun kohteesta listataan vahvuudet (strengths), heikkoudet (weaknesses), mahdollisuudet (opportunities) ja uhat (threats). (Ojasalo, ym., 2009, s. 176).

<p>Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • odotettu tapahtuma • tavoittaa lapsiperheet hyvin Mikkelin alueella • pitkät perinteet (tietoisuus sekä esiintyjillä, että kävijöillä) • laadukkaasti toteutettu • huomioi sisällössään monipuolisesti kulttuurin kenttää ja eri taiteen lajeja • suurimmaksi osaksi osallistujille maksuton ja siten laajasti tavoitettavissa 	<p>Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • ajatellaan vain pienten lasten tapahtumaksi • kesä ajankohtana (toimijat, varsinkin 3.sektorin tyypit, aina lomalla) • kaupunki taustaorganisaationa aiheuttaa tietyissä asioissa jäykkyyttä • resurssien epävarmuus suunnittelun näkökulmasta (talous ja henkilöstö)
<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • olla paikallisten kulttuuritekkijöiden suuri työllistäjä • olla jatkossakin Etelä-Savon suurin lastentapahtuma • saada uusia tukijoita • kehittyä ja pysyä "ajan mukana" • jatkumo henkilöstöön 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> • resurssipula • vapaaehtoisuus kuolee • yleinen kustannusten nousu suhteessa budjettikehitykseen • päättäjien näkemykset (ja arvostus) talousarviovaiheessa • kolmannen sektorin rajalliset mahdollisuudet osallistua sisälöntuottamiseen (talkootoimijoiden väheneminen)

<ul style="list-style-type: none"> • olla 3.sektorin toimijoille niin merkittävä tapahtuma näkyvyyden kannalta, että lomat ei enää haittaa 	<ul style="list-style-type: none"> • kriisitilanteet (esim. korona) aina vaan jatkuu ja jatkuu
---	---

KUVIO 3. Hulivilikarnevaalin SWOT -analyysi.

Hulivilikarnevaali koetaan pitkällä historialla varustettuna, laadukkaana tapahtumana, joka huomioi sisällössään kulttuurin kenttää monipuolisesti. Tapahtuman maksuttomuuden nähdään lisäävän saavutettavuutta. Keskeisinä heikkouksina nähdään tapahtuman resurssien epävarmuus ja pienuus. Käytävissä olevien resurssien pienuus nousi myös koko Mikkelin tapahtumakenttää koskeneissa haastatteluissa esiin. (Marjalaakso, 2022). Tapahtuman profiloituminen nimenomaan pienimpien lasten tapahtumaksi koettiin pahimpaan lomakauteen sijoituvan tapahtuma-ajankohdan ohella myös haasteina. Uhkien puolella lähes kaikki vastaukset linkittyivät liian pieniin resursseihin: yleinen kustannusten nousu, päättäjien näkemykset tapahtuman tarvitsemista resursseista ja vapaaehtoisuuden loppu. Mahdollisuuksina nähtiin säilyminen Etelä-Savon suurimpana lastenkulttuuritapahtumana ja alueen kulttuuritekijöiden työllistäjänä. Näyttäytyä toimijoille niin merkittävänä, ettei kukaan halua jäädä tapahtumasta pois, kehittyä ja pysyä ajan mukana sekä saada tapahtumalle uusia tukijoita. (KUVIO 3)

Tapahtuman tuotanto on lähivuosina toteutettu osan vuotta kulttuuripalveluiden vakihenkilöstön voimin, kiivaimmiksi kuukausiksi taas on palkattu ulkopuolinen tuottaja joko ostopalveluna tai määräaikaisena suoraan kaupungin palkkalistoille. Lisäksi tapahtumaan on palkattu kaksi kesätyöntekijää kuukauden ajaksi, jonka lisäksi tapahtumaviikolla apuna on ollut 5 - 10 kesätyöntekijää. Unohtamatta tietenkään kymmeniä ja kymmeniä yhteistyötahoja, joita ilman tapahtuman toteuttaminen ei olisi mahdollista.

Tapahtuman rahoitus koostuu Opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksesta, Mikkelin kaupungin omarahoituksesta, yhteistyökumppaneiden tuesta sekä lippujen ja oheistuotteiden myynnistä.

4 Ennakointi ja olemassa olevaa tulevaisuustietoa

Tulevaisuuden tutkimus kuulostaa äkkinäisen korvaan epämääräiseltä, jopa mahdottomalta tutkimuksen alalta. Kuinka kukaan voi tutkia sellaista, mitä ei vielä ole tapahtunut? Mihin lastenkulttuurifestivaali tarvitsee tulevaisuuden tutkimusta tai ennakkointia?

4.1 Ennakoiva tapaustutkimus

Yhtä ja ainoaa määritelmää tulevaisuuksien tutkimukselle ei ole. Tulevaisuuksien tutkimuksen perusteiden katsotaan kuuluvan tieteenfilosofian piiriin. Tulevaisuuksientutkimuksessa vallitsee laaja yhteisymmärrys siitä filosofisesta perustasta, että tulevaisuus voi rakentua useasta eri mahdollisesta tapahtumien kulusta, eli se on avoin monille tulevaisuuksille. Tästä kielii sen englanninkielinen termi *futures research*. (Kuusi, O. ja Virmajoki, V. 2022, s.22) Tulevaisuuksientutkimuksen perusluonne on vahvasti monitieteinen, sillä tavoitteena on saada luotua kattavia malleja, joissa huomioidaan todellisuuden eri puolet. (Ojasalo, ym., 2009, s.80). Tulevaisuuksientutkimus voidaan nähdä tiedonalana, joka tutkii ihmisten tulevaisuutta koskevia ajatusmalleja tai tulevaisuuksien roolia yhteiskunnallisissa prosesseissa. (Ahvenharju, ym. 2020). Tieteen edustajien rinnalla tutkimuskysymysten ratkomiseen liitetään yhä useammin edustajia mahdollisimman monilta yhteiskunnan aloilta ja kansalaisten joukosta. (Aalto, ym. 2022, s. 15). Tulevaisuuksientutkimus rakentuu tiedoista menneisyydestä ja nykyisyydestä, mutta myös jokaisen omista näkemyksistä tulevaisuudesta – jostain, mistä kukaan ei vielä tässä hetkessä tiedä varmaksi. (Malaska, 2013, ss. 11 – 13). Hajkowicz (2015, s. 11) kuvailee tulevaisuuden tilaksi, jossa tunteet sekoittuvat logiikkaan ja todisteita on vaikea erottaa mielikuvituksesta.

Ennakoinnin juurten voidaan katsoa olevan tulevaisuuden tutkimuksessa (Ojasalo, ym. 2009, s. 80) ja sen voidaan ajatella olevan eräänlaista soveltavaa tulevaisuudentutkimusta. Siinä missä tulevaisuuksientutkimus keskittyy laajoihin näkökulmiin, on systemaattinen ja akateeminen, ennakkointi taas voidaan nähdä käytännönläheisempänä ja usein kiinnittyvän eri toimijoiden toimintaan, aivan

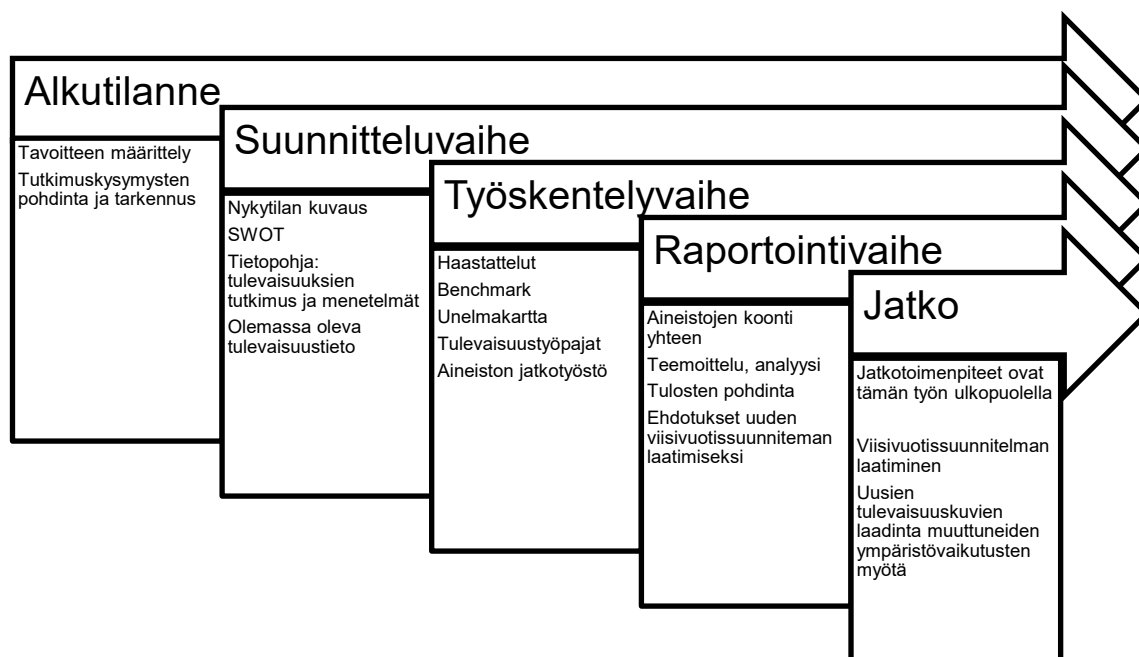
kuten omassakin kehittämistyössäni. (Aalto, ym., 2022 s. 12). Usein ennakointia tehdään päätöksenteon tueksi ja sillä tavoitellaan yhteisen pitkän tähtäimen vision luomista. (Malaska, 2013, s.19) Rubin (n.d.) puolestaan linjaa ennakointia käytettävän *”tulevaisuudentutkimuksen”* synonyymina *tulevaisuutta kohti muuttuvan nykyisyyden hallintaa mennyttä, nykyisyyttä ja tulevaa koskevan tiedon avulla*. Ennakointia on mm. tulevaisuuden kuvaaminen, erilaisten analysointijärjestelmien luominen, kehittäminen ja hyödyntäminen. Keskeistä on myös tulevaisuutta koskevan tiedon tuottaminen, hankinta, käsittely, muokkaus, analysointi ja raportointi. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisussa *Tulevaisuustiedon lähteillä* (s. 7, 2021) ennakkoinnin tiivistetään olevan tulevaisuustyötä, tarkemmin ottaen organisoitua toimintaa, prosesseja ja tuotoksia, joissa tuotetaan tietoa ja jaettua ymmärrystä vaihtoehtoisista tulevaisuuksista. Ennakoinnilla halutaan vahvistaa nykyhetken päätöksentekoa ja varautumista hyvin erilaisiin tulevaisuuksiin. Lisäksi ennakointi voi auttaa ymmärtämään ja kuvaamaan erilaisista päätöksistä aiheutuvia uhkia ja mahdollisuuksia. (Ojasalo, ym., 2009, s. 81)

Pouru ja Niinisalo (2018) nostavat blogikirjoituksessaan esille kuinka vaihtoehtoisten tulevaisuuskuvien ja -polkujen tarkastelematta jättäminen rajoittaa organisaatioiden kehittämispotentiaalia. Väitettään he perustelevat sillä, että ihmisten omat sekä yhdessä jaetut käsitykset tulevaisuudesta toimivat ohjaavina myös tämän päivän teoille, joista puolestaan tulevaisuus rakentuu. He näkevät ennakkoinnin suurimpana hyötynä olemassa olevien käsitysten haastamisen ja vaihtoehtoisten tulevaisuuksien tarjoaman näkökulman.

Tulevaisuuskäsitteiden tutkimuksen tapaan ennakkoinnissakin lähdetään liikkeelle monien tulevaisuuksien mahdollisuuksista, jonka vuoksi on myös tärkeää muistaa ennakkoinnin monialaisuus. Oleellisena osana ennakointia on toimijoiden osallistaminen, jonka kautta heidät saadaan sitoutettua. Ennakointi ei ole pelkkää erilaisten analyysien suoltamista vaan se tarjoaa apua myös tulevaisuuden muokkaamiseen, kyse on siis myös mitä suurimmilta osin toiminnasta. (Aalto, 2022, ss. 348 – 350)

Kunnan tuottamaa lastenkulttuurifestivaalia ajatellen ennakkoinnin ja tulevaisuuden näkymien tarkastelun pitäisi olla hyvinkin keskeinen osa tapahtumasuunnittelua. Monta kertaa suunnittelujänne jää kuitenkin sen verran lyhyeksi, että pidempien kehityskaarien tarkastelu jää lapsenkenkiin. Samoja haasteita nostaa esiin myös Joni Kinnunen (2011, s. 23 – 24) puhuessaan tapahtumien keskittymisestä kehittämistyössään ongelmiin, ei mahdollisuuksiin. Reagoimisesta ennakkoinnin sijaan. Kinnusen mukaan tapahtumien ei pitäisi keskittää voimiaan aiempien vuosien erheiden paikkailuun, vaan voimavarat tulisi suunnata tulevaisuuden mahdollisuuksien tavoitteluun. Tällaista ajattelutavan muutosta hän kuvaa ennakkointiin perustuvana kehittämisenä. Olen vahvasti samaa mieltä, kauemmas tähtäävällä katsannalla voitaisiin kuitenkin paremmin reagoida etupainotteisesti esimerkiksi väestökehityksen muutoksiin tai kävijöiden kulutuskäyttäytymiseen. Erityisen tärkeä rooli tulevaisuuksien pohtimisella on tässä ajassa, kun ympärillä kuohuu niin globaalisti kuin pienemmässäkin mittakaavassa.

Koska tuoretta ennakkointiin liittyvää tausta-aineistoa oli kehitystyötä tehdessäni saatavilla melko hyvin, en omassa työssäni lähtenyt keräämään esimerkiksi heikkoja signaaleja vaan päätin hyödyntää jo olemassa olevaa tietoa ja keskittyä tulevaisuuskuvienv selvittämiseen Hulivilikarnevaalin osalta yhteiskehittämisen ja asiantuntijahaastatteluiden kautta.

KUVIO 4. Kehitystyöni ennakointiprosessi mukailten skenaariotyöskentelyprosessia. (Rubin, n.d.).

KUVIO 4 avaa kehitystyöni kokonaisuutta, jossa liikkeelle lähdettiin tavoitteen ja tutkimuskysymysten määrittelystä. Ennakoinnissa iso rooli on myös nykytilan kuvauksella, joka näkyy myös omassa työssäni. Työskentelyvaihe oli isotöinen useiden eri menetelmien ja runsaan aineiston vuoksi. Myös raportointivaiheessa tehtävä aineiston analyysi ja tulosten pohdinta veivät paljon aikaa. Sitä vastoin ehdotukset viisivuotista suunnitelmaa varten muotoutuivat vaivatta aineiston tultua kuukausien kuluessa hyvinkin tutuksi. Varsinaiset toimenpiteet jäivät oman kehittämistyöni ulkopuolelle, mutta viisivuotissuunnitelman laatimisen lisäksi on hyvä muistaa, että ympärillä olevat muutosvoimat elävät ja muuttuvat, joten työ jatkuu kehämäisesti aina edellisen tarkastelun päätyttyä.

4.2 Olemassa olevaa tulevaisuustietoa

Kehittämistyössäni hyödynsin tulevaisuustalo Sitran (2020) listaamia megatrendejä ja niistä luotuja Megatrendikortteja. Muut näkemykset megatrendeistä jäivät rajauksessa työni ulkopuolelle, vaikka niissä onkin tarkastelunäkökulmasta ja alasta riippuen hieman eroavaisuuksia.

Sitran megatrendien lisäksi tässä luvussa luodaan katsaus jo olemassa olevaan tulevaisuuteen suuntaavaan tietoon erityisesti Etelä-Savon ja Mikkelin osalta.

4.2.1 Megatrendit

Megatrendit voidaan määritellä kehityksen suuriksi kaariksi, jotka koostuvat useista ilmiöistä. Megatrendit ovat globaaleja ja niiden kehityssuuntien uskotaan jatkuvan samansuuntaisina. (Dufva, 2020, s.3; Rubin, n.d.) Tulevaisuustalo Sitran vuonna 2020 listaamat megatrendit olivat: ekologisella jälleenrakennuksella on kiire, väestö ikääntyy ja monimuotoistuu, verkostomainen valta voimistuu, teknologia sulautuu kaikkeen ja talousjärjestelmä etsii suuntaansa. (Dufva, 2020, s. 3.) Työssäni keskityn nimenomaan Sitran listaamiin megatrendeihin, koska aineiston keruussani hyödynsin Sitran luomia megatrendikortteja. Vaikka

megatrendien kohdalla puhutaankin laajoista, globaaleista kehityskuluista, on hyvä muistaa, että muun muassa koronapandemian myötä megatrendienkin tiimoilta on havaittavissa jonkinlaisia suunnanmuutoksia ja uudenlaisia, yllättäviäkin jännitteitä.

MEGATRENDIT

& JÄNNITTEET

KUVIO 5. Sitran (Sitra, 2020) listaamat megatrendit ja niiden väliset jännitteet.

4.2.1.1 Ekologisella jälleerakennuksella on kiire

Ilmastokriisi vaikuttaa jo nyt laajasti eri toimintoihin ja näkyy myös tapahtumissa. Ilmaston lämpeneminen ja äärisäämiöt ovat lähikesinä tarjonneet tapahtumajärjestäjille haasteita erityisesti turvallisuuden kannalta ja niihin on syytä varautua myös jatkossa. Kesä-heinäkuun taitteessa järjestettävän Hulivilikarnevaalin näkökulmasta asia oli jo menneenä kesänä tuntuvasti iholla: tapahtumissa oli

paikoitellen 30 asteen paahtava helle, joka väistämättä karsi osallistujia varsinkin ulkotapahtumista. Edessä voi olla tapahtumapaikkojen uudelleen pohdintaa niin tukahduttavan kuumuuden kuin hetkessä nousevien myrskyjenkin tuomien turvallisuushaasteiden vuoksi.

Vielä laajempaa kuvaa tarkastellen, jos ilmaston lämpenemistä ei saada hillittyä, edessä voi olla ilmastopakolaisuutta, useiden alueiden elinkelvottomuus ja nälänhätä. Luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja maaperän köyhtyminen vaikuttavat paitsi eläinten ja ihmisten hyvinvointiin, tuovat tullessaan myös taloudellisia tappioita. Toisaalta tietoisuus ympäristön tilasta tulee muokkaamaan käyttäytymistä ja ohjaa tulevaisuudessa yhä enemmän valintoja. Ylikulutuksen myötä erilaiset resurssit ja materiaalit saatavuus heikkenee ja eri tuotteiden hinnat nousevat. (Dufva, 2020, ss. 14 – 17) Vaikka ilmastonmuutos -megatrendiin linkittyy lukuisa määrä yhä toistaan kauhistuttavampia kehityskulkujen kuvauksia, on hyvä muistaa myös kolikon toinen puoli. Esimerkiksi Hajkowicz, 2015, ss. 43 – 44) uskoo teknologisten innovaatioiden, elämäntyylien muutosten ja paremman hallinnon johtavan valoisaan tulevaisuuteen ympäristöteeman osalta.

Vastuullisuus on nykypäivänä osa jokaista organisaatiota tavalla tai toisella eikä tapahtuma-alallakaan voida teemaa sivuuttaa. Myös kunnilla on iso rooli ilmastonmuutoksen vastaisissa toimissa ja hiilineutraaliustavoitteita on asetettu Mikkelin kaupungillakin. Koska iso kuva muodostuu aina arkisista, pienistä teoista, on myös yksittäisillä tapahtumilla oma merkityksellinen roolinsa. Paitsi että tapahtumatuotannoissa voidaan huomioida ekologisuus ja vastuullisuus monella eri tavalla, lastentapahtumassa voidaan myös hyödyntää kasvatuksellista otetta kävijöiden suuntaan. Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton julkaisemassa Kestävän kehityksen oppaassa lastenkulttuurikeskuksille (Tiainen, Ahlfors, 2021) on myös painotettu kasvattaja- sekä osallisuuden tukemisroolia. on asiantuntijatekstien sekä case -esimerkkien kautta avattu kestävää kehitystä monen eri näkökulman kautta.

4.2.1.2 Väestö ikääntyy ja monimuotoistuu

Väestön muutokset ovat varmasti yksi isoimmin lastenkulttuurifestivaalien kenttään vaikuttavista megatrendeistä. Esimerkiksi Etelä-Savossa väestöennusteet eivät ole kovinkaan ruusuisia - tuorein aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:n julkaisema väestöennuste povaa vuonna 2040 Mikkelin väkiluvun laskeneen 5877 asukkaalla. Jos taas kansainvälistyvän Suomen -skenaario toteutuu, väkiluku laskee vain 3782 asukkaalla. (Rytkönen, ym, 2022). Asukasluvun laskemisen lisäksi huoltosuhteen vinouma on Mikkelissä erityisen suuri, väestöstä on jo nyt 27,8% yli 64-vuotiaita ja 31,3% alueella asuvista on eläkeläisiä. (Tilastokeskus, 2021). Toisessa päässä syntyvyys on pitkään ollut laskussa.

Toisaalta esimerkiksi Yeoman (2013, s. 258) kuvaili jo kymmenen vuotta sitten kuluttajatrendien kulkevan tapahtuma-alalla siihen suuntaan, että "ikästereotyypit" tulevat muokkaantumaan vahvasti ja ikäluokitukset tulevat kokemaan muutoksia. Pidän ajatusta yhä ajankohtaisena ja voimistuvana trendinä. Ei mene varmasti montaa vuotta, kun palvelutaloissa järjestetään heavy-keikkoja ja tatuointitapahtumia, toisessa ääripäässä lapsuuden pituus uhkaa lyhentyä merkittävästi. Tämän ilmiön nostivat esiin myös benchmarkatut lastenkulttuuritapahtumien edustajat. Myös perheitä perustetaan entistä vanhempana, mikä voi näkyä taloudellisena vakautena ja näin ollen myös vanhempien haluna ja kykynä panostaa lapsiinsa rahallisesti, kun omaa uraa on ehditty jo luomaan ennen lapsen saamista.

Kaupungistumisen yleistymisen ja väestön keskittyminen tiettyihin kasvukeskuksiin luo varsinkin haja-asutusalueille entistä haasteellisemmat ajat - kuka jatkossa maksaa ikääntyneiden palvelut ja hoidon? Kenen ehdoilla kaupunkia ja sen palveluita rakennetaan? Onko lastentapahtumalle enää kysyntää tai onko sellaista varaa järjestää?

Väestön monimuotoisuuden yhteydessä puhutaan myös uudenlaisesta heimoutumisesta - tuttavallisemmin voinee puhua "kuplista". Vastakkainasettelu

kasvaa yhä voimakkaammin ja ihmiset heimoutuvat tulevaisuudessa esimerkiksi arvojen, kulutusvalintojen tai elintapojen mukaan, mikä tulee osaltaan näkymään myös tapahtumissa. (Dufva, 2020, ss. 22 – 26)

4.2.1.3 Talous hakee suuntaa

Talousjärjestelmän väistämättömät muutokset tulevat näkymään myös tapahtumissa. Talouskasvun hiipuesssa esimerkiksi yhteistyökumppaneiden saaminen voi hankaloitua, vaurauden epätasaisen jakaantumisen myötä eriarvoisuuden lisääntyminen puolestaan muuttaa osaltaan kuluttajakäyttäytymistä varsinkin maksullisten tapahtumien osalta. Kuinka ylipäätään hyvinvointivaltio tulevaisuudessa toimii? Tulevaisuuden työelämässä vanhojen tapojen rinnalle ilmestyy uudenlaisia rakenteita ja ylipäätään monilla aloilla koetaan voimakkaita muutoksia teknologisen edistyksen ja kestävään yhteiskuntaan siirtymisen myötä. Myös kiertotalouden seuraavat tasot linkittyvät osaltaan talouteen esimerkiksi jakamisen, uudelleenkäytettävyyden tai liisaamisen myötä. (Dufva, 2020, ss. 46 – 50)

Kuten jo aiemmin kuvattiin, iso murros tullaan näkemään vuoden vaihteessa hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa ja muuttaen samalla kertaa kuntien rooleja ja resursseja. Talous etsii varmasti muutosvaiheessa uomaansa ja vasta tulevat vuodet osoittavat, miten lopulta euroja kuntien ja hyvinvointialueiden toimintoihin jaetaan. Niin ikään isommasta muutoksesta voidaan puhua Veikkaus voittorahojen kohdalla. Koronan ja Veikkauksen omien rahapelihaittoja hillitsevien toimenpiteiden (tunnistautuminen pelatessa, peliautomaattien määrä ja sijoittelu) ovat johtaneet tuntuvaan tuottojen laskuun. Koska Veikkaus voittorahoista on tuettu merkittävästi yhteiskunnan eri toimialoja, tulee hallituksen ratkaista, kuinka jatkossa malli rakentuu. Suunniteltu uusi rahoitustaso vuosille 2024 – 2026 on Opetus- ja kulttuuriministeriön osalta kahdeksan miljoonaa aiempaa pienempi. Linjauksia siitä, kuinka leikkaukset jakaantuvat, ei vielä ole. (Pantzar, 2022) Vuoden 2023 kulttuurin ja taiteen määrärahojen osalta budjettiehdotus on 14 miljoonaa edellistä vuotta pienempi, josta summasta rahapeli-toiminnasta johtuva osuus on reilut 4,5 miljoonaa. (Valtioneuvosto, 2022).

4.2.1.4 Teknologia sulautuu kaikkeen

Myös teknologian sulautuminen kaikkeen tulee väistämättä näkymään lastenkulttuurinkin kentällä. Nykyään jo varhaiskasvatuksessa lapset opettelevat ohjelmointia, koulujen opetuksessa hyödynnetään tabletteja ja teknologia ylipääntään on isossa roolissa monessa arjen toiminnassa.

Ymmärrys teknologiasta ja sen toimintalogiikoista tulee korostumaan, unohtamatta kyberturvallisuustaitoja. Lisätyn todellisuuden mahdollisuudet tai vaikkapa robotiikka tarjoavat tapahtumajärjestäjille aivan uudet ulottuvuudet. Toisaalta tuotantopuolella energiatehokkuuden korostuminen ja uusiutuvien energiamuotojen kasvu tulevat näkymään tapahtumapaikoilla. (Dufva, 2020, ss. 38 – 41)

Teknologia näkyy myös loppukäyttäjissä. Yeoman (2013, ss. 252 – 253) nostaa omista trendilistauksissaan esiin kännyköiden ja internetin tuomien mahdollisuuksien lisänneen ihmisten halua jakaa tekemisiään reaaliajassa ja enenevässä määrin harkittujen visuaalisten kuvien kautta. Julkaisuilla halutaan myös vahvistaa omaa identiteettiä ja kertoa tarinaa siitä kuka minä olen.

Myös teknologian haittapuolet, kuten käyttäjien eriarvoistuminen ja vuorovaikutuksen muutokset, tiedot, joita teknologialla käyttäjistä kerätään ja lopulta kysymys esimerkiksi teknologian energian käytön lisääntyminen ovat relevantteja huomioita. (Dufva, 2020, ss. 38 – 42)

On hyvä huomioida, että koronapandemian tullessaan tuoma vetäytyminen kohteihin ja ruutujen taakse voi muuttaa osaltaan kehityskulkua - onko ihmisillä pitkän ”etäelämäjakson” jälkeen patoutunut tarve aitoihin kohtaamisiin?

Asioita katsotaan monta kertaa myös eri vinkkeleistä. Esimerkiksi nuorten pelaaminen voi tuntua vanhemmista näköalattomasti ajateltuna yksinäiseltä, turhanpäiväiseltä ruudun tuijottelulta. Nuoren kokemus taas voi olla kansainvälisten kavereiden kanssa hauskanpito, jossa sivutuotteena tulee kuin huomaamatta oppineeksi myös englantia.

4.2.1.5 Verkostomainen valta voimistuu

Verkostomaisen vallan lisääntymisellä voi olla yksittäisen lastenkulttuurifestivaalin näkökulmasta paljonkin vaikutusta, erityisesti kun tapahtuman järjestäjänä toimii kunta.

Osallistava budjetointi, kansalaisaloitteet ja edustuksellisen demokratian murros ovat esimerkkejä vallan siirtymisestä lähemmäksi kansalaisia. Toisaalta taas erityisesti politiikan kentällä populismin nousu, vahvojen johtajien ihannoinnin lisääntyminen ja valeinformaation kasvu ovat entistä vahvemmin tulevaisuudessa läsnä. (Dufva, 2020, ss. 30 – 34). Kuinka päätöksiä tulevaisuudessa tehdään ja mitä tietoa päätöksiä tehdessä uskotaan?

Lapsille suunnatuissa tapahtumissa joudutaan väistämättä huomioimaan myös perheen aikuiset - millaisia arvoja vanhemmilla on, mikä on perheen dynamiikka ja ketä ylipäätään perheeseen mielletään kuuluvan.

4.2.2 Etelä-Savon maakuntaliiton kulttuuristrategia

Maakunnan tasolla on laadittu hyvinkin tuore kulttuuristrategia, joka hyväksyttiin maakuntahallituksessa kesäkuussa 2022. Strategiat voidaan nähdä organisaatioiden pitkän tähtäimen suunnitelmina, päämäärinä, joita kohti omilla toiminoilla suunnataan. Niinpä myös strategioissa on vahva suunta tulevaan. Kulttuurista kestävää muutosvoimaa Etelä-Savoon visiosta ponnistava strategia on jaettu kolmeen kärkeen; 1. Etelä-Savossa kulttuurinen osallisuus ja kulttuurihyvinvointi kuuluvat olennaisena osana hyvään elämään 2. Kulttuuri, taide ja luovat alat ovat merkityksellinen elinkeino ja elinvoiman lähde Etelä-Savossa ja 3. Aktiivinen yhteistyö ja avoin viestintä takaavat Etelä-Savon kulttuurin ja taiteen kukoistuksen.

Strategian eteläsavolaisen kulttuuri- ja taidekentän kuvauksessa vahvuuksina mainitaan tapahtumien pitkät perinteet ja kansainvälinen suosio, upeat kulttuurimatkailukohteet, monipuolinen hanketoiminta ja rohkeus tehdä kokeiluja. Heikkouksien puolella tunnistetaan kulttuurin kuluttajien vähäisyys, kuntien vähäiset

henkilöstöresurssit, tiedolla vaikuttamisen haasteet sekä kansainvälisen kulttuuritarjonnan niukkuus.

Mahdollisuuksina strategiaan on nostettu mm. kulttuurin merkityksen kasvamisen kriisien seurauksena, ymmärryksen lisääntyminen taiteen ja kulttuurin vaikutuksista hyvinvointiin ja elinvoimaan, kulttuuri-, matkailu- ja hyvinvointitoimijoiden yhteistyö, saavutettavuuden lisääntyminen virtuaalisten kulttuuripalveluiden myötä ja ikääntyvän väestön kulttuurin tuottaminen ja käyttäminen. Uhkina nähdään ihmisten kotiin jääminen koronan jälkeen, maakunnan ikääntyessä yhdistyksistä tekijöiden loppuminen, kulttuurin ammattilaisten alan ja maakunnan vaihdot, valtakunnallisen taiteen tuen jakautuminen epätasaisesti, julkisen talouden kireys, poliittisten päättäjien asioiden arvottaminen vain rahan kautta ja kulttuurin jääminen kapeasti omalle sektorilleen. (Etelä-Savon maakuntaliitto, 2022)

Mikkelin kaupungin osalta oman kulttuuriohjelman valmistelutyö on aloitettu hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan päätöksellä 27.4.2022. Kulttuuriohjelmaa valmistellaan osana Kulttuurin unelmavuosi -hanketta. Tavoitteena on, että Mikkelin kulttuuriohjelmassa tullaan linjaamaan ne kulttuuripalvelut ja kulttuurin tukemisen tavat, joita Mikkelin kaupunki toteuttaa ja ylläpitää osana pysyvää palvelutarjontaansa. Ohjelman myötä laaja-alaiset kulttuuripalvelut halutaan tunnistettavan paremmin osaksi kaupunkistrategian tavoitteita tukevaa palveluverkkoa. Kulttuuriohjelman tavoitteena on selkeyttää ja vakiinnuttaa Mikkelin kaupungin kulttuuritarjonnan roolia ja merkitystä osana kaupungin hyvinvointia ja elinvoimaa tuottavia palveluita. (Mikkelin kaupunki, 2022) On tärkeää, että myös lastenkulttuuri, mukaan lukien Hulivilikarnevaali, nousee omana osa-alueenaan esille tulevassa kulttuuriohjelmassa.

4.2.3 Saimaa-ilmiön kysely

Itä-Suomen yliopisto toteutti osana neljän maakunnan yhteistä Euroopan kulttuuripääkaupunki hakuprosessia, Saimaa-ilmiötä, syksyllä 2021 ensimmäistä kertaa itäisen Suomen kulttuurikyselyn. Tutkimuksen tuloksista koostettiin koko

alueen yhteinen raportti sekä viisi kaupunkikohtaista raporttia, joista yhtenä mukana oli Mikkeli.

Kyselyn vastaajat nostivat lapsille ja nuorille suunnatut kulttuurimahdollisuudet ja -tapahtumat tärkeimpien kulttuuripalveluiden joukkoon. Kulttuuripalvelujen kehittämisen suhteen vastaajat halusivat lisää rahaa ja resursseja. Erityisesti lapset ja nuoret nostettiin resurssien kohdentamisen tai voimallisemman suunnan kohteeksi. Tulevaisuuden kulttuuritarjontaan ja palveluihin vaikuttamisen ja osallistumisen tiimoilta vastaajat kokivat parhaiksi sähköiset asukaskyselyt ja lomakkeet, erilaisiin asukas- ja kuulemistilaisuuksiin osallistumisen tai oman harrastustoiminnan kautta osallistumisen.

Tutkimuksen loppuyhteenvedossa kehoitetaan Mikkeliin lisäämään osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia, joissa tärkeää on aito kuntalaisten kuunteleminen. Toisena nostona on kulttuurin tiloihin liittyvät aiheet. Esimerkiksi tyhjien tilojen hyödyntäminen kulttuurin käyttöön systemaattisemmin oli monien vastaajien mielestä kannatettavaa. Myös saavutettavuus koettiin vastauksissa tärkeänä. Saavutettavuutta kehittävinä toimina nimettiin eri kohderyhmien huomiointi (erikseen mainittuna mm. lapset, pienituloiset ja maaseudulla asuvat), esteettömyyden parantaminen ja digitaalisuuden lisääminen. Vastaajat toivoivat myös kulttuuriin ja luovien alojen kehittämiseen lisää resursseja sekä nykyisten resurssien päämäärätietoisempaa hyödyntämistä. Vastaajat kritisoivat, että liikuntaa ja liikuntapaikkoja on tuettu viime vuosina kulttuurin varjolla. Yhtenä suurimmista kulttuuritarjonnan heikkouksista Mikkeliin nähtiin kansainvälisen tarjonnan vähäisyys. Vastaajat eivät myöskään kokeneet nykyistä kulttuuritarjontaa kovin suurena imagotekijänä tai matkailijoita houkuttelevana ja jatkossa kulttuuritarjonnan esiin tuominen matkailumarkkinoinnissa luonnon rinnalla pitäisi olla vahvaa, jos kaupungilla halutaan olevan kulttuuripainotteinen imago matkailijoiden keskuudessa. Raportin loppukaneeteissa painotettiin kulttuurin tärkeyden ja kulttuurin laajempien merkityksien ymmärtämisen myös päättäjien ja virkahenkilöiden keskuudessa laajemmin. (Pasanen & Vepsäläinen, 2021)

4.2.4 Etelä-Savo ennakoi -skenaariot

Etelä-Savon maakuntaliiton hallinnoima Etelä-Savo ennakoi 360° -hanke alkoi vuonna 2019 ja loppuseminaaria vietettiin helmikuussa 2022. Hankkeen tavoitteena oli muun muassa kehittää eri toimijoiden valmiuksia hyödyntää ennakointiosaamista ja tulevaisuustietoa, ylläpitää ja monipuolistaa yhä tulevaisuusorientoituneempaa tilannekuvaa toimijaverkoston kesken.

Hankkeessa järjestettyjen skenaariotyöpajojen materiaalista otin erityisesti tarkastelun alle vuoteen 2050 ulottuvat Etelä-Savon skenaariot; Kestävä monipaikkaisuus - ihanteellinen skenaario sekä Levoton autiomaa - vähiten ihanteellinen skenaario.

Kestävä monipaikkaisuus -skenaariossa Etelä-Savo kuvataan hyvinvoinnin ja hyvän elämän mallialueena, jossa digitalisaatio on hyödynnetty täysimääräisesti eri sektoreilla. Monipaikkaisuus on satanut vahvasti pienten paikkakuntien laariin ja sen mahdollistava infra ja palvelut ovat alueella kattavia. Maaseutu nähdään houkuttelevana, jonka takaa muun muassa vaivaton arki ja maksuton, automatisoitu liikkuminen niin maalla, merellä kuin ilmassakin. Ylipäättäen ympäristöstä on onnistuttu pitämään hyvää huolta, josta kielivät biotalouden läpimurto, uusiutuvan energian käyttö täysimääräisesti energiatuotannossa ja rakentamisen hiilineutraalius. Etelä-Savossa väestökasvua ei tavoitella, vaan nykyasukkaiden hyvinvointi on keskiössä. Palvelut huomioivat käyttäjien tarpeet ja niistä viestitään oikein kohdennetusti. Maahanmuutto on helpottanut työvoimapulaa ja kansainväliset osaajat ovat paikanneet osaamispuutteita. Perheet ovat moninaisia ja erilaiset asumisratkaisut toteutetaan lasten parasta ajatellen, myös yhteis-asuminen ikäihmisten keskuudessa on kasvanut. (Etelä-Savon maakuntaliitto, 2021)

Negatiivisempia sävyjä sisältävässä Levoton autiomaa -skenaariossa väestö on alueella vähentynyt ja ikääntynyt voimakkaasti, tosin eliniän odote on laskenut alle 60 ikävuoden. Ilmastonmuutoksen eteneminen on vaikuttanut voimakkaasti ympäristöön ja tehnyt kerrannaisvaikutuksillaan siitä lähes asuinkelvottoman.

Asukkailla on lukuisia ongelmia, kuten haasteita mielenterveyden ja työkyvyn kanssa ja syrjäytymistä, jonka vuoksi iso osa elää sosiaaliturvan varassa. Muutoliike suuntautuu lähinnä alueelta poispäin eikä syntyvyyttä ole. Eriarvoistuminen on arkipäivää ja itsekkyyden sekä minäkeskeisyys on pikemminkin sääntö kuin poikkeus. Valtion kontrolli alueen kunnista on laajamittaista. Palvelut ovat karanneet ulkomaille ja niitä hankitaan virtuaalitekniikkaa hyödyntäen, alueen instituutiot kuten koululaitokset ovat hävinneet. Turvattomuus, jengi- ja ilmasto-kriisin aiheuttamat sodat ovat vallalla. Kehityksessä on palattu monilta osin vuosisatoja taaksepäin, ihmiset elävät keräilykulttuurissa, eikä esimerkiksi harrastuksia tai itsensä toteuttamista arvosteta. (Etelä-Savon maakuntaliitto, 2021)

5 Kehittämistyön menetelmät

Kehittämistyöni edustaa tapaustutkimusta. Tapaustutkimuksen katsotaan soveltuvan oivaksi lähestymistavaksi, kun tutkimuksella halutaan saada aikaan kehittämissuhteita ja -ideoita. Tutkimuksen kohteena eli tapauksena (case) voi olla joko yritys, tietty tuote, palvelu tai prosessikin. Oman työni tapauksessa tarkasteltavana on yksittäinen tapahtuma. Oleellista tapaustutkimuksessa on pyrkiminen syvällisen ja yksityiskohtaisen tiedon tuottamiseen tutkittavasta tapauksesta. (Ojasalo, ym., 2009, s. 52) Tapaustutkimukselle luonteenomaista on useiden tutkimusmenetelmien ja aineistojen käyttö. (Laine, ym., 2008. s. 10).

Tapaustutkimuksen koetaan usein linkittyvän erityisesti laadullisiin menetelmiin. Koska tapaustutkimus on tyypillisesti ihmisen toiminnan tutkimista erilaisissa tilanteissa, myös aineiston keruun menetelmät ovat monta kertaa esimerkiksi haastatteluja, havainnointia tai erilaisia ennakoivien menetelmiä. (Ojasalo, ym., 2009, s. 55)

Ennakoinnissa ja tulevaisuuden tutkimuksessa on tyypillistä käyttää paljon erilaisia aineistonkeruumenetelmiä. (Ojasalo, ym., 2009, ss. 82 – 84). Myös tapaustutkimukselle on ominaista käyttää useita eri menetelmiä. (Laine, ym., 2007, s.10). Miettiessäni menetelmiä työtäni varten, yritin pohtia, kuinka saisin aihetta käsiteltyä paitsi yksittäisen tapahtuman näkökulmasta, myös kiinnitettyä

sen laajempaan kontekstiin. Menetelmävalinnoissa otin luonnollisesti huomioon myös aiheeni ja työni tulevaisuusorientoituneen lähtökohdan.

Ennen kaikkia aineistonkeruutilanteita näytin tutkittavan informointitiedotteen sekä tutkittavan suostumuslomakkeen. Niin tiedotteessa kuin suusanallisestikin tutkittaville kerrottiin tutkimukseen osallistumisen perustuvan suostumukseen. Suurimmalta osalta suostumus kerättiin kirjallisesti, nauhoitettujen haastattelujen osalta suostumus annettiin suullisesti. Hyödynsin tallentamisessa pääosin Metropolian henkilökohtaista verkkotallennuslevyä, joissain tallentamistilanteissa tiedostot olivat tallennettuina omaan puhelimeeni, johon pääsy perustuu kasvojen tunnistukseen tai salasanaan ja tiedostot siirrettiin viipymättä verkkotallennuslevylle ja puhelimen tiedostot poistettiin.

5.1 Haastattelut

Aineiston keruussa lähdin liikkeelle haastattelemalla Mikkelin alueella toimivan Mikkeli Events -hankkeen kahta työntekijää. Molemmat haastatelluista antoivat suostumuksensa käyttää nimiään valmiissa opinnäytetyössä. Haastattelu on menetelmänä paikallaan, kun halutaan syvällistä tietoa kehittämisen kohteesta. Haastattelua käytetään yleensä toisten tiedonkeruumenetelmien rinnalla. Vaikkakin haastattelu mukailee pitkälti normaalin keskustelun kulkua, oleellisin poikkeavuus on haastattelijan ohjailevassa roolissa. (Ojasalo, ym., 2015, ss. 95 – 97) Puolistrukturoitu eli teemahaastattelu rajautuu etukäteen määriteltyjen keskeisten teemojen ja niistä johdettuihin kysymyksiin. Kyseisessä haastattelumallissa ei tarvitse edetä tismalleen tietyssä järjestyksessä tai pitäytyä pelkästään ennakkoon pohdituissa kysymyksissä, vaan haastattelun aikana voidaan esittää tarkentavia kysymyksiä haastateltavan vastauksiin pohjaten tai tarkentaa vastauksia. Teemahaastatteluilla haetaan merkityksellisiä vastauksia tutkimusongelmaan liittyen. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, ss. 87 – 88) Haastatteluissa halusin kartoittaa osaltaan tapahtumien toimintaympäristön nykytilannetta ja toisaalta kurkistella myös tulevaan koko Mikkelin tapahtumakentän näkökulmasta katsotuna.

Haastattelut toteutin yksilöhaastatteluina, toinen live-tapaamisena ja toinen Teams -yhteyksin. Live -haastattelu nauhoitettiin äänitiedostona, etäyhteyksin toteutettu haastattelu tallennettiin kokonaisuudessaan. Litteroin molemmat aineistot Word -ohjelmalla. Litteroinnin jälkeen kävin aineiston läpi ja poimin keskeisimmät esiin nousseet asiat nykytilan ja tulevaisuusnäkymien kannalta. Tulevaisuusnäkyymiä luokittelin vielä ei toivottuihin ja toivottuihin tulevaisuusnäkyymiin. Koska tunsin molemmat haastateltavat, haastattelut olivat tunnelmaltaan rentoja ja asioissa päästiin nopeasti pintaa syvemmälle. Haastateltavat työskentelivät hankkeessa, jonka vastuutahona toimi Mikkelin elinkeinoyhtiö Miksei, joten edustimme eri organisaatioita. Yhteisten tapahtumatuotannon kehittämiseen liittyvien tilaisuuksien ja keskustelujen kautta sekä aiemman työhistorian myötä olimme toisillemme entuudestaan tuttuja.

5.2 Lastenkulttuuritapahtumien benchmark

Tahdoin työhöni mukaan myös muiden lastenkulttuuritapahtumien ääntä. Toisaalta tämä toimi tärkeänä tiedon kartoituksena nykytilan hahmottamiseen, mutta toisaalta oli hyvä myös kuulla kuinka ennakointia ja tulevaisuuden näkyymiä hahmotetaan muissa lastenkulttuuritapahtumissa - vai hahmotellaanko niitä ollenkaan?

Ojasalo ym (2015, ss. 43 — 44) määrittelee benchmarkingin menetelmäksi, jossa omaa kehittämisen kohdetta verrataan toiseen kohteeseen. Peruseriaate on oppia toisilta ja kyseenalaistaa omaa toimintaa.

Pyrin rakentamaan benchmarkingin kysymyslistan niin, että myös tulevaisuusajattelu olisi vahvasti läsnä. Benchmarkingin kohteiksi valikoin kaksi eri lastenkulttuurifestivaalia, Vekara-Varkauden (Varkaus) ja Hippalot (Hämeenlinna). Benchmarkingin avulla halusin selvittää, kuinka muissa lastenkulttuurifestivaaleissa on otettu huomioon tulevaisuusajattelu ja onko vastauksissa löydettävissä jotain yhteisiä linjoja muilla menetelmillä kerättyyn aineistoon nähden. Toteutin benchmarkingit Teamsin välityksellä kevään ja loppukesän 2022 aikana sekä havainnoimalla tapahtumien viestintäkanavia. Molemmat benchmarkatut

henkilöt antoivat suostumuksensa käyttää nimiään valmiissa opinnäytetyössä. Keskustelut tallennettiin ja myöhemmin litteroin keskustelut Word -ohjelmalla. Vekara-Varkauden kanssa Hulivilikarnevaalit on tehnyt alueellista yhteistyötä jonkin verran, mutta Hippalot oli entuudestaan tuttu vain yleistietämys -tasolla.

Benchmarkkauksia toteuttaessa on muistettava, että monta kertaa benchmark -tilanteissa ollaan niin sanottujen kilpailijoiden kanssa tekemisissä. Tämä voi näkyä pidättyväisinä vastauksina tai jopa kieltäytymisenä vastata joihinkin kysymyksiin. Lastenkulttuuritapahtumien tuottajien kesken koin välillämme vallinneen keskinäisen luottamuksen ja sanattoman sopimuksen siitä, ettei tietoja tulla käyttämään väärin. Tämä välittyi esimerkiksi siinä, että tuottajat kertoivat minulle avoimesti tapahtumiensa tulevia teemoja. Vastauksissa käsiteltiin melko yleisluontoisia asioita, ei välttämättä niin syvälle tiettyihin tapahtumiin meneviä yksityisseikkoja, mikä varmasti osaltaan vaikutti keskusteluiden avoimeen ilmapöytään.

5.3 Unelmakartta

Koska Hulivilikarnevaali on nimenomaan lapsille suunnattu tapahtuma, minulle oli alusta asti selvää, että haluaisin myös vaikuttamiselimistä lastenparlamentin jollain tapaa mukaan. Lastenparlamentti on Mikkelin alakoulujen edustajista koostuva vaikuttamiselin, joka kokoontuu kahdesti vuodessa. (Mikkelin kaupungin www-sivut, 2022) Järjestin lastenparlamentin kevään kokouspäivän yhteydessä Hulivilikarnevaalin unelmakarttapisteen. Kevään kokouksessa oli paikalla 34 jäsentä sekä jokaiselta koululta mukana olevat aikuiset. Pisteellä oli valmiiksi luotuja Hulivilikarnevaali -otsikolla varustettuja tyhjiä papereita, joihin pyysin osallistujia kirjoittamaan, piirtämään tai leikkaamaan kuvia tai tekstejä lehdistä ja luomaan näin oman tulevaisuuden Hulivilikarnevaalin unelmakartan.

Unelmakarttoja kertyi 19 kappaletta. Unelmakarttojen yhteydessä ei kerätty mitään henkilö- tai tunnistetietoja, enkä myöskään missään vaiheessa pitänyt osallistujien henkilötietoja hallussani, esimerkiksi kutsu tilaisuuteen hoitui nuorisopalveluiden organisoimana. Esittelin paikan päällä oman työni ja kävin läpi

myös osallistumisen vapaaehtoisen luonteen. Muutama lapsista jätti tulematta unelmakarttapisteelle. Unelmakarttojen sisällön taulukoin Excel -ohjelmaan ja jaottelin aineistoa määrällisen toistuvuuden sekä erilaisten teemoittelujen kautta. Tulokset esitetään siinä muodossa, ettei yksittäisiä vastauksia pysty joutokosta tunnistamaan.

5.4 Tulevaisuustyöpajat

Keskeisin osa aineiston keruutani oli Hulivilin tulevaisuustyöpajat, joita järjestin kevään ja syksyn 2022 aikana yhteensä kolme kappaletta. Työpajoihin oli kutsuttuna tapahtuman taustaorganisaation eli Mikkelin kaupungin eri tulosalueiden edustajia sekä vaikutuselimistä Mikkelin nuorisovaltuuston edustusta. Kahdessa ensimmäisessä työpajassa oli kummassakin kuusi osallistujaa. Viimeinen työpajoista pidettiin kahdelle tapahtuman tuottajina lähivuosina toimineelle henkilölle. Työpajojen tavoitteena oli selvittää, mitä erilaisia tulevaisuuskuvia Hulivilikarnevaaleilla nähdään. Oma roolini oli fasilitoijana toimiminen eli työpajan aikataulusta, etenemisestä ja ryhmien työskentelyn sparraamisesta huolehtiminen. Myös työpajan tulosten dokumentointi ja analysointi kuului luonnollisesti fasilitoijan rooliini.

KUVA 1. Kutsu Hulivilikarnevaalin tulevaisuustyöpajaan.

Työpajan alussa kävin läpi työni tavoitteen, kerroin osallistumisen vapaaehtoisesta luonteesta sekä kertosin tietosuojaan liittyvät periaatteet, jonka lisäksi jokainen antoi suostumuksensa osallistumiseen kirjallisesti. Työpajan kulku muokaili osin Kuntaliiton Tulevaisuuspäivä -mallia (2019). Oma työpajani eteni seuraavasti:

- alkulämmittely (Huliviliin liittyvä)
- faktaosuus (lyhyesti megatrendeistä + Hulivilikarnevaaleista)
- työskentelyosuus, jossa ensin yhdessä “jos mikään ei muutu” -vaihtoehto, jonka jälkeen ryhmissä ei toivottuja ja toivottuja tulevaisuuskuvia Sitran megatrendikorttien inspiroimina
- tulevaisuuskuvien työstö ristiin
- yhteiset valinnat ja yhteisen otsikon valinta Hulivililehteen
- työpajan lopetus täydennettävät lauseet -menetelmällä

Työpajan kulku oli suunniteltu niin, että jokainen vaihe valmisti osallistujia enemmän ja enemmän varsinaiseen työskentelyosioon, josta odotettiin saata-
van eniten tuloksia. Tarkasteltavaksi ajanjaksoksi määriteltiin luonnollisesti 30 vuotta, sillä saman verran tapahtuman taivalta on jo takana.

Työpajojen osallistujista suurin osa oli toisilleen ennestään tuttuja. Osa selkeästi jännitti työpajaan tuloa, osalla taas aiemmin muodostuneet suhteet, kuten roolit organisaatioissa, saattoivat jopa rajoittaa työskentelyä. Itse työpajojen fasilitoijana tunsin suurimman osan osallistujista, muutamaa lukuunottamatta. Työpajojen lämmittelyvaiheet toimivat hyvänä jäänmurtajana jännityksen suhteen. Aineistoa syntyi työpajoissa monitasoisesti ja runsaasti.

Sitran megatrendikortteja halusin hyödyntää siksi, että uskoin megatrendien olevan monelle jollain tasolla tuttu aihe, mutta tarkemmin asioita yläkäsitteiden taustalla tuskin kovin monikaan olisi penkonut. Myös eri trendien väliset jännitteet uskoin olevan vieraampia. Trendikortit eivät itsessään tarjoa valmiita vastauksia tulevaisuuden ennustamiseen, mutta ne auttavat oman ajattelun venyttämässä, innostavat ideoimaan uutta ja auttavat visioimaan mahdollisia tulevaisuuksia. (Sitra, 2020).

6 Hulivilikarnevaalin uudet vuosikymmenet

Aineiston analysoinnissa koko litteroitu tai muulla tavoin käsitelty aineisto käydään läpi muutamaan kertaan, jonka jälkeen se luokitellaan ja pyritään yhdistelemään käytettyyn teoriaan. Tätä seuraa tulkinta ja tulosten koonti yhteen sekä kehittämisehdotusten laadinta. (Ojasalo, ym. 2009, ss. 98 – 100) Omassa kehittämistyössäni tein aineiston yhdistelyä suhteessa Sitran (2020) megatrendeihin.

Otin mukaan aineiston analyysiini niin työpajoista ja unelmakarttatyöskentelystä syntyneen kirjallisen annin kuin eri aineiston keruuseen liittyneiden tallenteiden litteroinnitkin.

Vaikka tarkastelun alla oli suht laaja aineisto, hämmentävän monin osin pinnalle nousi samoja teemoja ja jopa tismalleen samanlaisia hahmotelmia tulevaisuuskuvista.

Aineistoa läpikäydessäni esitin seuraavat kysymykset:

- Mihin megatrendiin tulevaisuuskuva liittyy?
- Kuinka luotu tulevaisuuskuva vaikuttaa tapahtumaan?
- Onko tulevaisuuskuva toivottu vai ei toivottu?

Kun koko aineisto oli käsissäni, lähdin tekemään erilaisia luokituksia yläotsikoiden alle ja ryhmittelemään aineistoa etsien samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia.

Vastatapahtuma teknologialle – jos säilyy nykyisen kaltaisena	Teknologinen kehitys	Positiivinen
Vaurastutaan koko ajan - onko porukat valmiita maksamaan jatkossa	Talous	Positiivinen ja negatiivinen
Ilman OKM:n avustusta, että kaupunki laittais siihen tuplatan rahaa ni ei tuu varmaan tapahtumaan	Talous	Negatiivinen
Siinä vaiheessa tietenki on virtuaalipukuja, jotka puetaan päälle ja koet kaiken siellä todellisuudessa	Teknologinen kehitys	Positiivinen

Vielä enemmän näkyy rikkaat ja tosi köyhät ja- kaantuminen - eriarvoistuminen	Talous ja arvot	Negatiivinen
--	--------------------	--------------

KUVIO 6. Esimerkki aineiston purkamisesta ja koodaamisesta.

KUVIO 6 avaa tapaani käydä aineistoa läpi. Ensimmäiseen sarakkeeseen tein nostoja työpajojen litteroidusta aineistosta. Toisessa sarakkeessa loin yläotsikot, joiden alle kukin asia kuului ja osittain tein jo karkeaa yhdistelyä myös megatrendeihin. Kolmannessa sarakkeessa puolestaan tein jakoa siitä, onko kyseessä toivottu vai ei toivottu tulevaisuus.

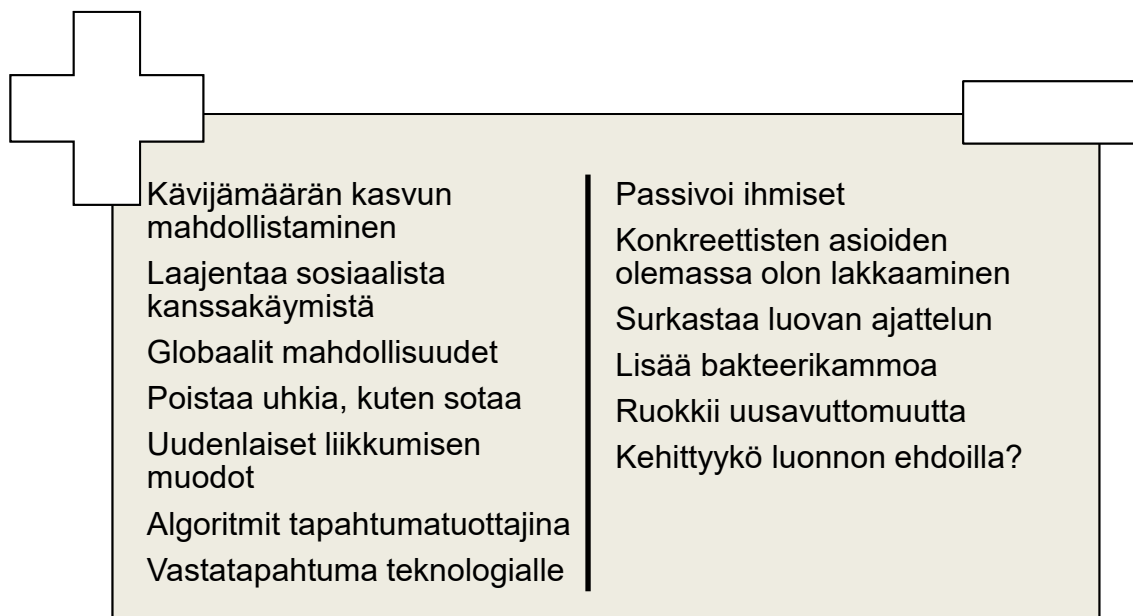
Lopputuloksiin tein vastauksissa eniten toistuneita esiin nousseita teemoitteluja, ottaen kuitenkin mukaan myös asioita, jotka ehkä tarjosivat toisenlaista näkökulmaa tai olivat tutkimusongelman kannalta oleellisia. Jotta teemat avautuisivat paremmin, täydensin tekstiä myös suorilla sitaateilla.

7 Keskeiset tulokset

Kehittämistyössäni selvitin, millaisia erilaisia tulevaisuuskuvia Hulivilikarnevaaleilla nähdään olevan. Taustaherättelynä toimi monessa käänteessä Sitran Megatrendikortit, joka luonnollisesti näkyy myös aineistosta saaduissa tuloksissa. Toisaalta esimerkiksi Etelä-Savo ennakoi -hankkeen skenaarioissa toistuvat hyvin vahvasti samat teemat ja kehityskulut kuin omassa aineistossanikin.

Yhteenvedona voidaan sanoa, että selkeitä yläluokkia muodostui aineistossa neljä; teknologia, ympäristö, väestö ja talous.

7.1 Teknologia

KUVIO 7. Oleelliset näkemykset teknologiseen kehityskulkuun liittyen.

Teknologia nähtiin sekä tapahtuman tulevaisuutta edistävänä sekä mahdollisesti uhkaavana tekijänä. Pahimmillaan teknologian ajateltiin passivoivan ihmiset niin, ettei kukaan liiku enää missään, eikä heillä ole fyysisiä sosiaalisia kontakteja. Sosiaalisten taitojen katoaminen, bakteerikammon lisääntyminen ja nykyisten konkreettisten asioiden muuttuminen digitaaliseen muotoon luovat nyky-mallisen tapahtuman näkökulmasta tulevaisuudesta lähinnä kauhua aiheuttavan mielikuvan. Keskittymiskyvyn vähenemisen, luovan ajattelun surkastumisen ja uusavuttomuuden voitiin myös nähdä digitalisaation voimistumisen jatkojalosteena. Teknologian ja luonnon ristiveto nousi myös esiin, tässä tausta-ajatuk-sena oli nimenomaan luonnon kuihtuminen teknologian vahvistumisen ja mah-dollistamisen myötä.

Samankaltaisia uhkakuvia ennakoitiin Etelä-Savo ennakoi -hankkeen Levoton autiomaa -skenaariossa (Etelä-Savon maakuntaliitto, 2021), jossa palvelutuotantojen kuvattiin karanteen ulkomaille ja lähes kokonaan digitaaliseksi.

Toivottujen tulevaisuuskuvien puolella teknologinen kehitys kuvattiin erityisesti tapahtuman kävijämäärää kasvattavana tekijänä sekä "rajattoman maailman" hyödyntämispotentiaalina ja globaaliutena. Monissa kuvauksissa puhuttiin teknologian hallittavissa olemisesta. Tulevaisuudessa digitaalisuus nähtiin sosiaalisen kanssakäymisen muotoja laajentavana tekijänä. Tekoälyn suomien mahdollisuuksien myötä tapahtumasta poistuu mm. kielirajoitteet ja paikkasidonnaisuus ja esimerkiksi liikuntaesteisten kokonaisvaltaisempi tapahtumaelämys voidaan mahdollistaa. Teknologian myötä tapahtuman sisältöjä nähtiin voitavan hyödyntää tuotettuina muualta maailmasta. Eräässä kuvauksessa ennakoitiin tapahtumien tuottamisenkin siirtyvän teknologia -vetoiseksi: *"algoritmihän osais varmaan paremmin sen, et mikä ihmisiä kiinnostaa ja mikä sais jotenki liikkeelle ja minkä ikäisiä"*. Myös kansainvälisten esiintyjien hologrammit mainittiin tapahtumasisältöjen osalta. Teknologisen kehityksen myötä sotien ja tautien uhkien nähtiin laantuneen ja toisaalta kantaa otettiin myös kulkuneuvojen kehityksen osalta: tulevaisuudessa paikalle saavutaan esimerkiksi lentokiitoureilla. Hulivili- karnevaalien kuvattiin voivan tarjota toisenlaisen vaihtoehdon teknologiapainotteiseen ympäristöön, ikään kuin vastatapahtumana.

Aineistosta nousi myös vahva näkemys kävijämäärän räjähdysmäisestä noususta teknologisen kehityksen myötä, toisaalla mainittiin miljoona, toisaalla 50 000. Eräässä kuvauksessa kysyttiin, onko tapahtumalla tässä näkymässä edes alkua tai loppua?

Toisaalta benchmarking -vastauksissa esimerkiksi striimaus konserteista tai tapahtumista koettiin erityisesti kesäaikaan järjestettävässä tapahtumassa vähän turhana ja kokemusta laimentavana välineenä.

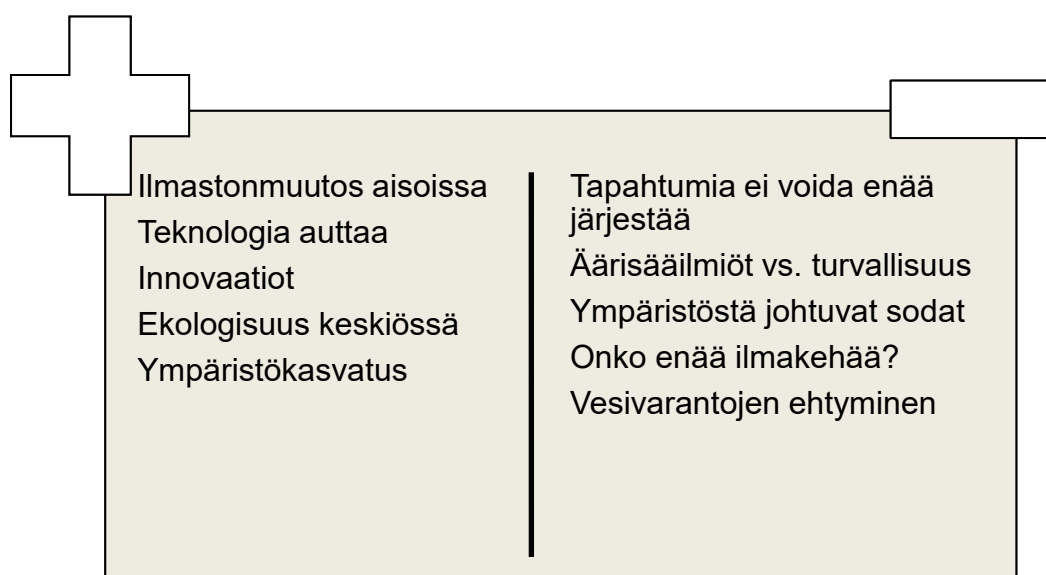
Kyl mä ite koen, että ihmisillä on kaipuu semmoseen liveen ja kohtaamisiin ja elämyksiin ja kokemiseen enkä mä usko, että se on mihinkään katoamassa. Ite en usko tohon virtuaaliasiaan kyllä yhtään tässä asiassa. (Puistola, 2022)

Mutta lapsethan on edelleenkin niitä samoja, se pitää niinku muistaa, et se omakohtainen kokeminen, itse tekeminen, itse käsillä johonkin tarttuminen, se ei häviä niinku mihinkään. (Sutinen, 2022)

Osa vastaajista siis koki ihmisiin olevan sisäänkirjoitettuna tietty tarve toteuttaa itseään konkreettisella tavalla, ei ainoastaan digitaalisten apuvälineiden kautta.

Oisko se kuitenkin sen karnevaalin päätarkotus juuri se, että ollaan yhdessä, tehään, nähään muita? (Informantti a, tulevaisuustyöpaja, 2022)

7.2 Ympäristö

KUVIO 8. Oleelliset näkemykset ympäristön kehityskulkuun liittyen.

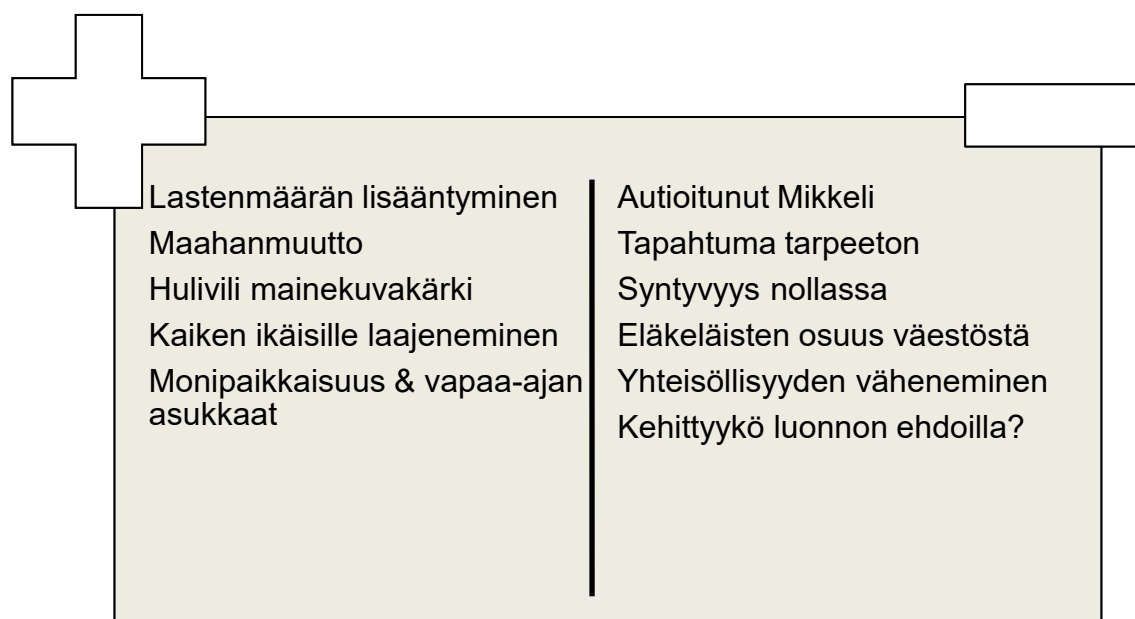
Ympäristöasioiden nähtiin niin ikään vaikuttavan tapahtumaan laajasti, mistä kielii muun muassa se, että ympäristöön liittyneitä näkemyksiä oli määrällisesti tarkasteltuna selkeästi eniten. Ilmastonmuutoksen täysi suunnanmuutos näkyi toivottuna tulevaisuuskuvana. *“Vettä riittää ja sääolosuhteet on kunnossa”* kuvattiin ensimmäisen työpajan keskusteluissa. Osana ympäristöasioita nähtiin myös teknologian valjastus edesauttamaan ekologisia tavoitteita. Tämä näkyi mm. kuvauksena siitä, kuinka tapahtumaan voi saapua myös teleporttaamalla, lentävillä autoilla, jotka kulkevat ilmalla tai “etänä” pukemalla päälle virtuaalipuvun, jonka myötä tilaisuuteen voi osallistua aivan kuin olisi fyysisestikin paikalla. Näissä kuvauksissa on nähtävissä hyvin se, kuinka eri osa-alueet ja megatrendit kietoutuvat toisiinsa – virtuaalipuku voitaisiin yhtä hyvin luokitella teknologia -otsikon alle. Yhdessä kuvauksista maalailtiin tulevaisuuden olevan

Avatar -elokuvan kaltainen, fyysisesti ihmiset makaisivat jossain "kapseleissa", mutta omien avattarien kautta voitaisiin kokea toinen toistaan uskomattomia elämyksiä. Toivotussa tulevaisuudessa Hulivilin kaiken tekemisen ja tapahtumatuotannon nähtiin nojaavan ekologisuuteen ja edistävän kestävästä kehitystä. Samaisissa kuvauksissa tapahtuman sisällöissä visioitiin olevan esimerkiksi kädentaitopajoja, joissa vaatteita ynnä muuta valmistetaan kierrättäen ja ekologisilla tavoilla. Tapahtuman brändäyksessä mainittiin vesi, lähiruoka ja energia. Tapahtumalla kuvattiin olevan myös "vihreä lippu" sertifikaatti.

Ympäristövaikutuksia kuvattiin myös ei toivotulla puolella. Yhdessä tulevaisuuskuvaussa Huliviliä ei nähty voitavan enää järjestää, sillä kaupunki on niin saastunut, keskustasta on kuvattu tulleen kaatopaikka ja ilmaston lämpenemisen myötä ulkona liikkuminen on haasteellista, jopa mahdotonta. Lämmennyt ilmasto ja äärisäämiöt nähtiin myös vakavana turvallisuushkana tapahtuman osalta. Uhkina kuvattiin myös säännöstelyn piiriin siirtyminen muun muassa veden käytön suhteen. Veden ja sähkön vuoksi arveltiin syttyvän jopa sotia. Ulkona liikkumisesta kuvailtiin tulevan vaarallista, jopa mahdotonta. Ilmastonmuutoksen tuomilla ilmiöillä nähtiin myös terveyteen liittyviä vaikutuksia, kun esimerkiksi kulkutaudit lisääntyvät. Eräässä näkymässä puolestaan pohdittiin, onko tulevaisuudessa ilmakehää ollenkaan ja kulkevatko ihmiset koko ajan happinaamarit päässään, mikä vaikuttaisi myös tapahtumien järjestämiseen oleellisesti. Tapahtumapaikkojen osalta mainittiin muun muassa Urpolan luontokeskus, jonka nähtiin tulevaisuudessa toimivan paikkana, missä esitellään sukupuuttoon kuolleita lajeja.

Myös benchmarkingeissa ympäristöasiat nousivat tärkeinä esille esimerkiksi mainintoina Ekokompassi -sertifikaatista, tapahtuman ekovastaavasta ja sisältöjen puolella ympäristökasvatuksesta, jota ei kuitenkaan toteuteta sormella osoitellen.

7.3 Väestö

KUVIO 9. Oleellisimmat näkemykset väestön kehitykseen liittyen.

Väestö -otsikon alle asemoitui kuvauksia aina lapsiperheiden paratiisista eläkeläisten mekkaan. Ei toivotuista kehityssuunnista dramaattisin oli autoitunut Mikkeli, jossa maalta on haluttu muuttaa isompiin keskuksiin, ja paikkakunnalle jääneet eivät halua käydä missään. Näin ollen tapahtumalle ei nähdä enää tarvetta eikä sitä myötä tulevaisuutta. Samaan tapahtuman lopettamiseen johtavaan lopputulokseen päätyi tulevaisuusnäkökulma, jossa syntyvyys on pudonnut nolnaan.

Miten radikaalisti se syntyvyys laskee. Et voiks niinku kamalin skenaario olla se että meillei oo lapsia. Et kelle tätä järjestetään? Et semmonen hyvää yötä viiminen mammutti. Vuonna 2035 synty viiminen lapsi Mikkeliin ja sit ei tavallaan oo lapsia. (Informantti b, tulevaisuustyöpaja, 2022)

Toisessa ei toivotussa tulevaisuuskuvasessa Mikkeli nähtiin hyvätuloisten eläkeläisten kaupunkina, jolloin Hulivilikarnevaalit kuvattiin muuttuneen nostalgiatapahtumaksi ikääntyneille. Tosin haasteina tapahtuman kannalta listattiin yhteisöllisyyden hiipuminen ja tekijöiden puuttuminen.

Myös väestöön liittyvät negatiivissävytteiset kehityskulut olivat melko yhteneväisiä jo aiemmin esille tulleen "Levoton autiomaa" -skenaarion (Etelä-Savo ennakoij, 2022) kanssa, jossa keskeisinä haasteina listattiin lasten ja nuorten radikaali väheneminen, ikääntyneiden määrän kasvu ja eriarvoisuus.

Toivottujen kehityssuuntien puolella maalailtiin kuvaa lisääntyneen maahanmuuton myötä monikulttuurisemmasta ja monimuotoisemmasta tapahtumasta. Tapahtuman monimuotoistumista kuvailtiin myös ylisukupolvisuus -vaihtoehdossa, jossa tapahtuma nähtiin suunnattuna kaiken ikäisille.

Monessa kohtaa esiin nousi myös toimijoiden puute, jos ei yhdistyksissä ole jäseniä eikä alueella aktiivisia yksilöitä, on tapahtuman edellytykset melko hankalat.

Mitä enemmän kansainvälisiä suomalaisia saadaan maakuntiin niin sitä enemmän muista kulttuureista tulevat tavat, niillon mahdollisuus tulla osaks meidän suomalaista kulttuuria. Että voisko ollakin niin, että se yhteisöllisyys lisääntyis ja suomalaistenkin perhekäsitys muuttuis enemmän sellaseks mitä se on ollu silloin joskus sotien jälkeen et täs meidän pirtis on nää mummot ja papat ja kaikki. (Informantti c, tulevaisuustyöpaja, 2022)

Kaksi tulevaisuuskuvaa olivat hyvin samanhenkisiä, molemmissa lasten määrä alueella kuvattiin lisääntyneen niin kasvaneen syntyvyyden kuin muuttoliikkeenkin myötä. Kävijämäärät nähtiin nousseen ja Hulivilikarnevaalin olevan Mikkelin suurin tapahtuma ja myös valtakunnallisesti merkittävä. Kasvun myötä kuvailtiin nousevan myös Kenkäveroon Hulivilipark, jossa olisi lihasvoimalla toimivia laitteita ja torneja sekä kiipeilytelineitä. Juhlavuonna 2052 pidettäisiin myös Huliviliolympialaiset ja Mikkelistä löytyy Hulivili -huvipuisto ja -kylpylä. Toivotuissa tulevaisuuskuvissa Hulivilikarnevaali nähtiin Mikkelin myyntivalttina ja mainekuvakärkenä, jopa lippulaivana matkailun ja tapahtumien osalta. Tässä kuvauksessa on varaa valita yhteistyökumppanit ja sisällöt! Mahdollistavina tekijöinä nähtiin laajat verkostot paitsi eri yhteisöjen, mutta myös yksilöiden puolella.

Myös Kestävä monipaikkaisuus -skenaario (Etelä-Savo ennakoi, 2022) maalaili kuvaa kestävän väestöpohjan alueesta, johon muun muassa työperäinen maahanmuutto on vaikuttanut. Toisaalta osa infomanteista koki korona-ajan nostaneen perhearvoja ja muokanneen ylipäätään elämään suhtautumista, jonka vuoksi esimerkiksi lapsiin ja perheen yhteiseen tekemiseen oltaisiin jatkossakin valmiita panostamaan yhä enenevässä määrin.

Yeomanin (2013, s.258) tapaan, myös molemmat lastenkulttuuritapahtumien tuottajat nostivat esille, kuinka lapsuuden pituus on vuosi vuodelta lyhentynyt.

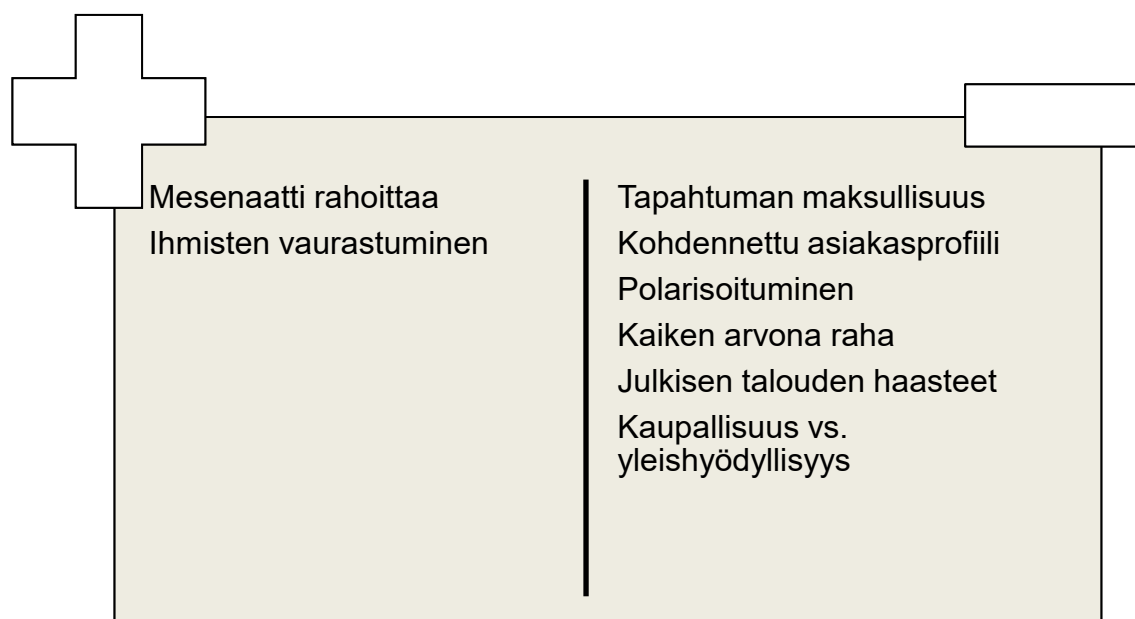
Lapsistakinhan näkee sen et miten lapsuus on lyhentynyt (Puistola, 2022)

Mutta aleneeko se ikä koko ajan millonka ruetaan jo olemaan isoja - - jos joskus oli 18 -vuotias vielä ihan mukana tekemässä niin onko se raja jo nyt 12? (Sutinen, 2022)

Tähän liittyvinä kerrannaisilmiöinä kulttuuripuolelta mainittiin muun muassa lastenmusiikin kriisi – yhä nuoremmat kuuntelevat aikuisten hittibiisejä, ei perinteisiä lastenlauluja, joten ennestään rajallinen kuulijamäärä pienenee entisestään. Esiintyjätoiveissa vilahtelee Antti Tuiskun ja JVG:n tyyppisiä artisteja, jotka ovat jo pelkästään käytettävissä olevien resurssien puitteissa mahdottomia toteuttaa, puhumattakaan sisällön soveltuvuudesta perheen pienimmille.

Monipaikkaisuuden kasvu nähtiin yhtenä tapahtumaan positiivisesti vaikuttavana käänteenä. Ihmisten määrän lisääntyminen alueella voisi tuoda mukanaan myös uusia ammattilaisia niin tuotannon kuin sisältöosaamisenkin saralla. Monipaikkaisuutta kuvattiin nimenomaan siitä lähtökohdasta, että myös rahat jakaantuisivat alueille samassa suhteessa ihmisten monipaikkaisuuden kanssa. Marjalaakso (2022) nosti myös Mikkelin tapahtumakentän näkökulmasta merkittävänä vielä melko vähän hyödynnettynä mahdollisuutena nimenomaan alueen suuren vapaa-ajan asukkaiden määrän.

7.4 Talous

KUVIO 10. Oleellimmat näkemykset talouden kehitykseen liittyen.

Myös taloutta sivuttiin monessa kohtaa aineistoa. Taloudellisten haasteiden myötä tapahtuman kuvattiin muuttuvan maksulliseksi, suurien yleisö määrin jäävän ja tapahtuman tavoittelevan enää kohdennettua asiakasprofiilia. Tässä mallissa tapahtumaa ajateltiin profiloitavan maksukykyisten tarpeiden mukaan, myös Hulivilikarnevaalin VIP -alueet mainittiin. Yksi melko äärimmillään viedyistä uhkakuvista oli pitkälle luisunut polarisoituminen, jossa vallalla olisi tiukka jako köyhien ja rikkaiden välillä. Julkisia palveluita ei mallissa nähty olevan ja Hulivilikarnevaaleilla kaiken nähtiin maksavan ja pääasiana olisi voiton tavoittelu. Arvojen nähtiin muuttuvan radikaalisti ja esimerkiksi oppimiskokemukset nähtiin puuttuvan tyystin. Yhtenä vaihtoehtona nähtiin myös diktaattorimainen ote Mikkelin johdossa, jossa arvoina ja mittareina toimisi yksiselitteisesti raha.

Positiivissävytteisessä kuvailussa todettiin talouden olevan hoidossa, sillä tapahtumaa rahoittaa mesenaatti, jolle tapahtuman merkitys on tärkeä ja rahalliset resurssit nähdään turvattuna pidemmälle aikavälille. Toisessa kuvailussa

nostettiin esiin myös ihmisten yleinen vaurastuminen, jonka ajateltiin vapauttavan rahaa erityisesti perustarpeiden ulkopuolisiin asioihin. Samoilla linjoilla näkemyksissään on myös Yeoman (2013, ss. 254 – 255), festivaaleihin, tapahtumiin ja ylipäättään elämyksiin kuluttamisen nähdään yhä enenevässä määrin nousevan.

Huomionarvoista on, että positiivisia kuvauksia talousteeman alla tuli vain yksittäisiä, kun taas uhkia teeman alla nähtiin lukuisia. Selittäviä syitä tälle voi olla monia, kuten nykyhetken pinnalla olevien haasteiden välittyminen vastauksiin, mikä rajoittavat kuvittelua talouden paremmasta tilasta. Toisaalta esimerkiksi erilaisia ennakointiraportteja ja tulevaisuuden ilmiöitä analysoinut eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu Tulevaisuustiedon lähteillä (Ahvenharju, ym. 2020, ss. 37 – 38) keskittyy talousosuudessa lähinnä negatiivissävytteisiin nostoihin.

Lastenkulttuuritapahtumien tuottajien vastauksissa toistui myös useassa kohdassa tasapainoilu kaupallisuuden kanssa. Yritysyhteistyötä pitäisi tehdä yhä enenevässä määrin, sillä näkymät Opetus- ja kulttuuriministeriön avustusten ja kuntien oman rahoituksen suhteen nähtiin laskujohdanteisina. Myös haastatellut Mikkeli Events -hankkeen työntekijät ennakoivat julkisen tuen vähenevän laajalti ja tuen saamisen vaativan jatkossa yhä tarkempaa, laajempaa ja vaikuttavampaa faktatietoa. Toisaalta lastenkulttuuritapahtumien tuottajat korostivat kunnallisen palvelun henkeä, jossa lähtökohtana on tarjota maksuttomia tai edullisilla pääsymaksuilla varustettuja tapahtumia ja edistää kulttuurin olemista kaikkien saatavilla. Lipunhintojen nostoa ei nähty kovin mahdollisena yleisen hintatason nousun vuoksi, jolloin kuluttajilla jää entistä vähemmän rahaa käyttöön muuhun kuin perustarpeisiin. (Puistola, 2022; Sutinen, 2022)

7.5 Muita näkymiä

Lastenparlamentin unelmakartoissa toistuivat melko samanlaiset asiat, mitä Huvilivikarnevaaleilla jo nykyiselläänkin on: kasvomaalauksia, kädentaitoja, esityk-

siä, värikkyyttä. Todella monessa vastauksessa toistuivat adjektiivit kuten iloisuus, hauskuus, kivuus tai mukavuus (12 vastauksessa). Muita aineistosta nousseita adjektiiveja olivat värikkyyks (4 mainintaa) ja aurinkoisuus (2 mainintaa). Myös tapahtuman maksuttomuus nousi kahdessa kartassa esiin. Tapahtumasisällöiksi luokiteltavista asioista eläimet mainittiin jossain muodossa yhdeksässä vastauksessa. Muita tapahtuman sisältöön viittaavia mainintoja olivat mm. erilaiset pelit kuten jalka- ja koripallo, musiikki, tanssiesitykset, laitteet ja eri lajeihin tutustuminen. Vastauksissa nousi myös muutamia fyysisiä paikkoja esiin, pomppulinna mainittiin kahdessa vastauksessa, kertaalleen mainittiin koulut, huvipuisto ja leikkipuisto. Unelmakartoissa oli havaittavissa myös ”kaikenikäisille monenlaista tarjontaa” -tyyppisiä vastauksia, joissa ei juuri eritellä tarkasti yksittäisiä sisältötekijöitä.

Unelmakartta-aineistosta voisi vetää sen johtopäätöksen, että tapahtuma koetaan nykymuodossaan varsin positiiviseksi, eikä suuria muutoksia kaivata. Täytyy myös muistaa, että lapsille voi olla erityisen haasteellista kuvitella asioita pitkän ajan päähän ja nähdä laajempia kehityskulkuja.

Aineistoissa toistui jonkun verran myös pohdinnat tapahtuman järjestäjätahosta. Villeimmissä uhkakuvissa tapahtuma nähtiin myytynä jollekin kaupalliselle toimijalle, toisissa kuvauksissa kuntia ei enää ollut olemassa, mutta valtio tai maakunnallinen institutionaalinen toimija nähtiin tapahtuman taustalla. Jollain tasolla tapahtuman omistajuus haluttiin monessa kuvauksessa säilyvän kaupungin hallussa, joskin käytännön järjestelyjä oltiin valmiita jakamaan esimerkiksi ammattilaisille tai yhdistystoimijoille.

Kaupunki pystyis jatkossa paremmin markkinoimaan omiakin palveluitaan ja samalla sen hyvinvointialueen palveluita lapsiperheille et ne tulee muutenkin sinne (Hulivilikarnevaaleille) niin miks ei käytetä sitä tilaisuutena ujuttautua vähä salakavalasti lapsiperheiden arkeen eikä tehdä keinotekoisesti erikseen järjestetä jotain vakava-henkisempiä tilaisuuksia kun niihin kukaan ei mee kuitenkaan.
(Marjalaakso, 2022)

Toisia lastenkulttuuritapahtumia benchmarkatessa tulevaisuuden näkymät 30 vuoden päässä kuvattiin tapahtumien ja ylipäättään lastenkulttuurin osalta olevan hyvinkin samankaltaisia kuin nyt - onhan tapahtumat säilyneet perusrakenteeltaan alkuajoistaan tähän päivään saakka melko lailla samanlaisina. Lastenkulttuuritapahtumissa ajassa kiinni olevat trendit näkyvät kyllä sisällöissä, esitysten aiheissa ja kävijöiden toiveissa, mutta tapahtumien punaisen langan kuvailtiin pysyneen vuosien saatossa suht muuttumattomana. Lastenkulttuurin uskottiin voivan tulevina vuosina erityisen hyvin, ei vähiten lähivuosina nähtyjen satsausten ja aiheen pinnalla olemisen johdosta.

Se lapsentasoinen toteutus siinä määrin, että luodaan lapsille niitä elämyksiä, eikä sillä tavalla, että tehdään mikä aikuisista ois hienoa ja kivaa. (Kirvesniemi, 2022)

8 Suositukset viisivuotisen kehittämissuunnitelman laatimiseen

Keskeisiksi menestystekijöiksi aineiston tiimoilta voidaan listata toistuvuus (tapahtuman tunnettuus), muuntautumiskyky ja ajantasaisuus, laatu sekä vakaat resurssit. Tärkeänä tulevaisuuden takaajana nähtiin myös yleisö- ja kävijäkasvatus.

Yleisesti ottaen viisivuotisen kehittämissuunnitelman laatimisessa kannattaa säilyttää kautta linjan Hulivilikarnevaalimainen ote. Pilke silmäkulmassa saa näkyä, vaikka tarkasteltaisiinkin vakavia aiheita kuten taloutta tai ekologisuutta. Myös suunnitelman ulkoasu saa ja pitää olla tapahtuman näköinen. Niin osallisuus kuin kestävä kehityskin tulee näkyä läpi suunnitelman. Näitä kahta isoa aihetta juoksutetaan läpi suunnitelman, peilaten jokaista toimenpidettä suhteessa näihin.

Aineistosta nousseiden tulevaisuusnäkömien myötä suositukset Hulivilikarnevaalin seuraavan viisivuotissuunnitelman laatimiseen ovat:

1. Talous

Rahoituksen ja resurssien riittävyys nousi esiin aineistossa moneen kertaan ja se on myös tunnistettu keskeiseksi uhaksi tapahtuman ydintiimin swot -analyysissä (KUVIO 3). Koska tulevaisuuden osalta monia Hulivilikarnevaalin taloutta heikentäviä elementtejä on ilmassa, on syytä miettiä tapahtuman rahoitusta syvällisesti. Festivaalin rahoitusta ei voi rakentaa vain “yhden tukipilarin varaan”, vaan vaihtoehtoja on oltava ässinä hihassa yllättävien muutosten varalle. Mitä tulee lastenkulttuurifestivaalien talouteen, benchmarkatut tapahtumat vahvistivat myös Hulivileillä vallitsevan tilanteen - jos kunnat eivät sitoutuisi festivaalien rahoitukseen merkittävällä panoksella, ei tapahtumia voisi järjestää. (Puistola 2022; Sutinen 2022) Hulivilikarnevaalin perusrahoitusta määrittää pitkälti myös poliittinen tahtotila - mihin palveluihin päättäjät haluavat satsata ja mistä säästää? Tulevaisuuden kannalta entistä kriittisempää on saada yhteistyötahoja sitoutumaan myös tapahtuman rahoitukseen ja toisaalta myös löytää sopiva balanssi pääsymaksuttomuuden ja maksullisten osioiden välille.

Toimenpide-ehdotus: Viisivuotissuunnitelmaan kirjataan talouden osalta esimerkiksi kolme vaihtoehtoista mallia. Mallit pohjautuisivat tulevaisuuden uhakuviin tai toisaalta tunnistettuihin mahdollisuuksiin. Näkisin, että Hulivilikarnevaalin kehittämissuunnitelman laatimisen yhteydessä tapahtuman nykytilaa ja resursseja sekä tulevaisuuden näkymiä täytyisi avata aktiivisesti myös päättäjille, sillä he loppu viimein linjaavat eurojen käytöstä.

2. Väestö

Väestökehityksen muutokseen tulee lähteä varautumaan etupainotteisesti. Ylisukupolvisuus, maahanmuuttajien huomiointi tapahtumassa vahvemmin ja yhä suuremman joukon saaminen mukaan tapahtuman toteuttamiseen luovat pohjaa miltä ponnistaa myös tulevina vuosina. Myös yleisten kulttuuripalveluiden toteuttamia kulttuurikasvatussuunnitelmia voisi kytkeä Huliviliin tiettyjen sisältöjen osalta, esimerkiksi 1.luokkalaisten taide-elämys voisi olla Eevert -ketun konsertti, elokuvanäytös tai teatteriesitys.

Kuntien uusissa rooleissa korostuu vahvasti osallisuus & osallistaminen ja tämä aspekti on otettava viisivuotissuunnitelmankin ytimeen. Myös Saimaa-ilmion kyselyssä Mikkelin asukkaat kaipasivat osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä. (Pasanen & Vepsäläinen, 2021). Vaikka perhepaneelleita, elokuvavaihtoehtoja äänestämisiä sosiaalisessa mediassa ja sisältötoiveiden kartoittamista on jo festivaalilla testattu ja toteutettu, täytyy osallisuutta tarkastella aina ajassa kiinni olevana – maailma muuttuu vuosi vuodelta, kuten myös toimintatavat ja osallistumisinnostus. Yhtenä vuonna vaisulle tasolle jäänyt osallistamisen tapa voikin olla parin vuoden päästä menestys.

Toimenpide-ehdotus: Koska resurssit ovat niukat, osana kehittämissuunnitelmaa laaditaan jokaiselle vuodelle erityiset painopistealueet; yhtenä vuonna kiinnitetään erityishuomio osallisuuteen, seuraavana panostetaan lapsilähtöisyyteen läpileikkaavasti, kolmantena taas edistetään matkailullista potentiaalia ja niin edelleen. Tapahtumalle luodaan vähintään englanninkieliset versiot käsiohjelmasta ja nettisivuista. Monikulttuurikeskus Mimosan kanssa sovitaan yhteinen palaveri ja yritetään saada sitä kautta maahanmuuttajia mukaan jo tapahtuman suunnitteluvaiheessa. Järjestetään avoin Hulivilikarnevaali -info, jossa pyritään löytämään uusia kumppaneita tapahtumaan, kutsutaan myös eläkeläisjärjestöjä ja muita ikäihmisten yhdistyksiä mukaan.

3. Teknologisen kehityksen hyödyntäminen

Teknologian kehitys kuvattiin aineistossa kaksijakoisena asiana. Toisaalta täysin virtuaalisiin tapahtumatoteutuksiin ei kaikilla informanteilla ollut kovinkaan vahva usko, vaan kohtaamisten, aitojen elämysten ja yhteisöllisen kokemisen tarpeen säilymisen puolesta liputettiin. Teknologian kelkasta hyppääminen ei kuitenkaan ole tulevaisuutta ajatellen kovinkaan fiksu ratkaisu, vaikka kuinkavannoisi live -toimintojen nimeen. Reaaliaikaisia kielikäännöksiä tarjoavat korvapit, innovatiiviset tapahtumiin saapumisen tavat tai kyberturvallisuuden lisääminen ovat esimerkkejä fiksuista teknologian osa-alueista, joita kannattaa tavoitella. Esimerkiksi Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMKilla on todella

potentiaalisia koulutusaloja, kuten peliala, joiden suuntaan yhteistyön virittäminen olisi tapahtuman kannalta järkevää.

Toimenpide-ehdotus: Tarjotaan aktiivisesti oppilaitoksille yhteistyömahdollisuuksia, opinnäytetyön aiheita ja harjoittelupaikkoja Hulivilikarnevaaleihin liittyen. Ratkaisevassa roolissa tulee myös olemaan organisaation ja henkilöstön teknologiakyvykkyys ja kuinka heille pystytään tarjoamaan erilaisia koulutuksia.

4. Tapahtuman brändin vahvistaminen

30 vuoden aikana on saatu paljon aikaan tapahtuman brändin kanssa, mutta potentiaalia on vielä isoihin harppauksiin eteenpäin. Koska lapsilähtöisyys on iso tekijä myös brändin takana, kannattaisi säännöllisin väliajoin "skannata" tapahtuman kokonaisuus läpi - toteutuuko lapsilähtöisyys varmasti kaikissa niissä asioissa, missä se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista toteuttaa?

Jo pelkästään kaupungin oman organisaation sisällä olisi suunnaton potentiaali Hulivili -brändin suurempaan hyödyntämiseen. Positiivisen mielikuvan jo valmiiksi omaavan tapahtuman ja sen keulahahmon käyttäminen muissa lapsille ja perheille suunnatuissa palveluissa laajalti vahvistaisi ennestään tapahtuman brändiä ja toisaalta toisi lisäksi kiinnostusta muita palveluita kohtaan.

Toimenpide-ehdotus: Ensimmäinen melko vaivaton askel olisi tapahtuman arvojen kirjaaminen näkyviin esimerkiksi nettisivuille. Brändin vahvistamiseksi järjestetään palaveri, johon kutsutaan eri tavoin lapsiperheille suunnattuihin palveluihin liittyvät toimijat. Ympäri vuotista aktiivisuutta Huliviliin osalta lisätään. Yhtenä mahdollisuutena esimerkiksi blogin aloitus, johon voidaan kutsua vierailuvia kirjoittajia tai toteuttaa tekstejä itse. Tulokulmat voisivat vaihdella aina matkailusta peruspalveluihin. Aiheissa tulisi näkyä monipuolisesti Mikkelin kaupungin lapsille suunnatut ilmiöt, palvelut ja ajankohtaisasiat kuten uusimpien leikki-puistojen esittelyt, lapsiystävällisimpien luontokohteiden vinkkaukset tai tulossa olevien tapahtumien tiedottamiset. Verkossa voisi myös toteuttaa laaja-alaisen kumppaneiden kanssa tapahtuman hahmon Eeventin taustatarinan kokoamisen, josta voisi riittää ammennettavaa tulevillekin vuosille. Eeventistä riittäisi ideoita

myös erilaisten piirustus-, valokuvaus-, kirjoituskilpailuiden tai temppuvideokilpailuiden aiheiksi.

BONUS: Järjestämistavan mullistaminen (jos rohkeus riittää)

Koska Hulivilikarnevaalin keskeisiä haasteita on ollut tuotantoprosessi ja erityisesti vaihtuvuus tuottajan pestissä, voisi koko tapahtuman toteutusta lähteä miettimään täysin uudella tavalla: voisiko hajautettu malli toimia? Käännettyä kilpailutusta hyödynnetään jo kaupungin syntymäpäivän kohdalla, miksipä ei sama malli voisi toimia myös laajemman tapahtuman osalta? Mitä tälle toteutustavalla voisi antaa työelämän murroksen tuomat uudenlaiset rakenteet?

Toimenpide-ehdotus: Avataan tapahtuman osalta käännetty kilpailutus, jolla haetaan toteuttajat jokaiseen Hulivilin päivään.

Oma näkemykseni todellisesta Hulivilin -utopiasta olisi sellainen, missä järjestäjänä toimisi maakunnallinen lastenkulttuurikeskus. Tapahtumassa olisi huomioitu ympärivuotisuus ja brändi olisi hyödynnettyä laajasti: Mikkelistä löytyisi Eevert -ketun leikkipuistoja, Hulivilin nimen alla järjestettäisiin lasten taidekilpailuja ja Eevertin seikkailuista olisi ilmestynyt supersuosittu kirjasarja, joka ilmestyessään pokkasi myös Junior Finlandia -palkinnon – kirjoittajanaan luonnollisesti paikallinen, nuori lastenkirjailija! Moniammatilliseen tiimiin kuuluisi muun muassa tuottajia, taidekasvattajia, muusikoita, varhaiskasvatuksen ammattilaisia, liikunnanohjaajia, yhteisöpedagogeja, koodaajia, kuvittajia ja kirjailijoita. Taiteen perusopetus olisi koottu saman katon alle lastenkulttuurikeskukseen ja kaikki toimijat osallistuisivat innolla Hulivilikarnevaalien sisällöntuotantoon. Yhteistyössä 4H:n aarimaatoiminnan sekä Urpolan luontokeskuksen kanssa Hulivilikarnevaalit toteuttaisi myös lasten ympäristökasvatusta ja vuoden tapahtumakalenteriin kuuluisi myös Hulivilikarnevaalin roskapäivä, jolloin järjestettäisiin esimerkiksi lapsiperheiden roskajuoksu, opeteltaisiin lajittelua ja tutustuttaisiin uusiutuvan energian tuottamisen tapoihin tuottamalla sähköä kuntopyöriä polkien. Paikalliset oppilaitokset valjastaisivat uusimpia innovaatioitaan osaksi ta-

pahtumatuotantoa tai tapahtuman sisältöjä. Tapahtumamarkkinoinnissa hyödynnettäisiin uusinta teknologiaa, jossa vitostien kulkijoille ilmestyisi kohdennettuja hologrammimainoksia algoritmin paikantaessa, kenellä autoilijoista on lapsia.

9 Pohdinta

Kehittämistyössäni pyrin ennakoimaan lastenkulttuurifestivaali Hulivilikarnevaalin toimintaympäristön muutoksia, selvittämään mitä tulevaisuusnäkyymiä tapahtumalla nähdään olevan ja näiden pohjalta tekemään suosituksia uuden viisivuotissuunnitelman laatimiseen. Työssäni keskityin vahvasti organisaation sisäiseen näkökulmaan. Vaikka Hulivilikarnevaaleja järjestää Mikkelin kaupungin yleiset kulttuuripalvelut, on yhteistyötahoja lukuisa joukko. Jo kaupungin sisäisesti katsottuna tapahtumaan tavalla tai toisella linkittyviä tulosalueita tai -yksiköitä on kymmenkunta aina satamapalveluista kaupunginorkesteriin. Koko laaja järjestäjäjoukko ei lopulta näkynyt esimerkiksi tulevaisuustyöpajojen osallistujissa, vaikkakin keskeisimmät tahot olivat mukana. Oma tavoitteeni oli saada mukaan ajatuksia myös "boksin ulkopuolelta", minkä vuoksi toivoin erityisesti saavani yhteiskehittämiseen tahoja, jotka eivät tähän asti ole olleet kovin tiiviisti tapahtuman järjestämisessä mukana. Myös tuossa mielessä työpajaan osallistumiset jäivät "vajaaksi". Niin ikään työpajoista jäivät puuttumaan viestintä- ja matkailupalveluiden edustajat sekä poliittiset päättäjät, vaikka olin heidät keskeisiksi toimijoiksi etukäteen ajatellutkin.

Vaikka aineisto oli kerätty monin eri menetelmin ja kehittämistyön aikana kuultiin useiden kymmenien henkilöiden ajatuksia ja näkemyksiä, erottuivat kärjet selkeästi vastauksissa kautta linjan. Mitään kovin täysin uutta ja yllättävää aineiston osalta ei esiin noussut, mutta toisaalta tulokset vahvistavat olemassa olevia käsityksiä.

Oleellista ennakkoinnissa on myös miettiä, kuinka epätoivottuja kehityssuuntia pystytään parhaalla mahdollisella tavalla välttämään. Vaikka isoihin kehityskuluihin kuten syntyvyyteen on yksittäisellä tapahtumalla vaikea vaikuttaa, voi

sillä olla yhtenä paljon näkyvillä olevana tekijänä suurikin merkitys esimerkiksi mielikuvien muodostumiseen alueesta ja siitä, kuinka lapsiystävällinen henki kaupungissa vallitsee.

Monipaikkaisuuden voimistuminen, maahanmuutto, etätyömahdollisuuksien paraneminen ja toisaalta yleinen kustannustasojen nousu voivat saada pienemmät, maaseutumaisemmat paikkakunnat uuteen nosteeseen ja muuttovoittoalueiksi. Eriarvoistumisen kasvun näkökulmasta katsottuna maksuttomien tai kohtuullisin pääsymaksuin tarjottujen kulttuuripalveluiden rooli korostuu. Syntyvyyden ohella tulevaisuuden perhemallit voivat niin ikään olla aivan toista mitä nykyääritelvät sanovat ja tuoda omalta osaltaan huomiointitarpeita myös tapahtumiin. Täyteen virtuaalimalliin menemiseen ei tulevaisuusnäkymissä alan ammattilaisten puolelta uskottu, joskin monialaisissa työpajoissa tulevaisuus nähtiin hyvinkin vahvasti teknologiapainotteisena. Totuus sijoittunee jonnekin väli-maastoon. Uskon, että ihmisten ja erityisesti lasten luontainen tarve leikkiin, omakohtaiseen kokemiseen ja käsillä tekemiseen säilyy, vaikka maailma ympärillä muuttuisi. Talouden kehitys niin globaalissa kuin paikallistasonkin viitekehksessä tulee jo lähivuosina olemaan keskeisiä lastenkulttuuritapahtumien haasteita – mistä löydetään keinot paikata julkisen puolen laskevaa rahoitusta?

Olisi ollut mielenkiintoista laajentaa selvittämistyötäni myös kävijöiden puolelle ja katsoa tarjoaisiko aineistot samankaltaisuuksia vai eroaisivatko näkemykset toisistaan rankastikin. Toisaalta uskon, että viisivuotissuunnitelman laatimisessa tulee näkymään myös loppukäyttäjien kädenjälki, joten ainakin lyhyemmän aikavälin osalta kävijätkin pääsevät avaamaan näkemyksiään tapahtuman tulevaisuudesta.

Koska tulevaisuutta ei voi ennustaa ja oikeita tai väriä vastauksia sen suhteen ei ole, oli itselläni monessa kohtaa vaikeuksia erityisesti rajauksen tekemisessä. Ehkä samaan problematiikkaan liittyen, jos lähtisin nyt toteuttamaan opinnäytetyötäni uudelleen, voi olla, että valitsisin työpajoihin vielä strukturoidumman menetelmän, kuten esimerkiksi tulevaisuustaulukon. Työpajoissa osallistujien kirjo,

mielentila ja "irroittelukyky" on aina mysteeri ja riskinä liian laajan tai väljän tehtävänannon kohdalla on vastausten jääminen ns. lähtökuoppiin tai toisaalta keskustelujen karkaaminen varsinaisesta asiasta turhan kauas, jolloin anti jää niin ikään laihaksi. Järjestämässäni työpajoissa keskustelu lähti pääosin oikeille raitteille, joskin fasilitoijan roolissa palauttelua ruotuun sai kyllä aika ajoin tehdä, jotta näkökulma säilyi tapahtuman kannalta oleellisissa seikoissa.

Aihe tarjoaa lukemattomia näkökulmia tutkittavaksi, miltä näyttäisi 30 vuotta sitten saatu kävijäpalaute, onko muutosta vuosien saatossa tapahtunut? Onko muutos ollut toivottua vai ei toivottua? Nousisiko palautteissa vuodesta toiseen samankaltaisia asioita vai onko maininnoissa nähtävissä radikaaleja muutoksia? Millaisia ovat olleet suurimmat toimintaympäristön muutokset ja kuinka ne ovat muokanneet tapahtumaa? Myös järjestäjien puolelta olisi ollut mielenkiintoista haastatella alkuvuosina vastuussa olleita henkilöitä ja selvittää, onko tapahtuman kehitys ollut sellaista, mitä he ovat joskus mielessään ajatelleet. Tapahtuman sisältöjen perkaaminen, yhteistyötahojen ajatusten selvittäminen tai tapahtuman laadun tutkiminen tarjoaisivat kaikki mielenkiintoisia näkökulmia. Voisiko esimerkiksi tapahtuma-auditointeja ruveta toteuttamaan systemaattisesti? Ehkä yksi eniten pään vaivaa tuottaneista pohdinnoista on käyty lasten kokemusten selvittämisestä – millä keinoin lasten mielipiteet ja ajatukset saataisiin parhaiten kuuluviin ja tapahtuman merkitystä osoitettua? Vuosien varrella on testattu kaikkea fiilisbarometreistä perinteiseen kyselyyn, mutta viisasten kiiveä ei vielä ole keksitty.

Tulevaisuusajattelu, tulevaisuuksien tutkiminen tai ennakointi eivät olleet ennen kehittämistyöhöni ryhtymistä minulle juurikaan tuttuja aihealueita. Halusin kehittämistyössäni haastaa itseni ja hypätä mukavuusalueen ulkopuolelle. Matkan varrella koen saaneeni aivan uudenlaisia työkaluja ja näkökulmia, kehittyneeni ja pystyväni jatkossa tarjoamaan entistä laajempaa osaamista työnantajan käyttöön. Ehkäpä ensi kesän Hulivilikarnevaaleilla tulevaisuusajattelu näkyy ja kuuluu aivan uudella tavalla - vähintäänkin kävijät pääsevät rakentamaan aikakapselia tapahtuman 60 -vuotisjuhlallisuuksia varten! Sillä tulevaisuutta ei vain passiivisesti odotella, sitä tehdään aktiivisesti omilla teoilla ja valinnoilla.

Lähteet

Ahvenharju, S., Pouru-Mikkola, L., Minkkinen, M., Ahlqvist, T. (2020) *Tulevaisuustiedon lähteillä. Analyysi ennakointiraporteista ja tulevaisuuden ilmiöistä*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskunta-toimii/julkaisut/Documents/tuvj_6+2020.pdf

Dufva, M. (2020). *Sitra Megatrendi 2020*. Sitran selvityksiä 162. <https://www.sitra.fi/app/uploads/2019/12/megatrendit-2020.pdf>

Etelä-Savon maakuntaliitto. (2021). *Etelä-Savon skenaariot 2050*. <https://www.esavoennakoi.fi/etela-savon-skenaariot-2050>

Etelä-Savon maakuntaliitto. (2022). *Etelä-Savon kulttuuristrategia*. <https://www.esavo.fi/resources/public/vetehiset/etel-savonkulttuuristrategia2022-2025.pdf>

Hajkowicz, S. (2015). *Global Megatrends. Seven patterns of change shaping our future*. CSIRO.

Hulivilikarnevaali. (n.d.). www.hulivilikarnevaali.fi

Kinnunen, J. (2011). *Tunne tapahtumasi - työvälineitä arviointiin ja kehittämiseen*. Teoksessa (toim.), *Tapahtumatuotannon palapeli. Näkökulmia merkityksiin, muutokseen ja kehittämiseen*. (ss. 22 – 57). Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Kuntaliitto (2016), *Tule tekemään tulevaisuuden kuntaa. Tulevaisuuden kunnan roolit*. Sallinen, S. (toim.) Suomen Kuntaliitto.

Kuusi, O. & Virmajoki, V. (2022) *Tulevaisuuskientutkimuksen filosofiset perusteet*. Teoksessa H.-K. Aalto, yms. (toim), *Tulevaisuudentutkimus tutuksi – perusteita ja menetelmiä*. (ss. 22 – 39). Tulevaisuudentutkimuksen Verkostoakatemia, Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto.

Malaska, P. (2013). Tulevaisuustietoisuudesta ja tulevaisuudesta tietämisestä: Tulevaisuus mielenkiinnon kohteena. Teoksessa O. Kuusi ym. (toim.) *Miten tutkimme tulevaisuuksia?* (ss. 14 – 22). Tulevaisuuden tutkimuksen seura ry.

Mikkeli Events. (2022). Etäisyydet Mikkeliin kartalla. Ei julkaistu.

Mikkelin kaupunki. (2022). Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan pöytäkirja, 27.4.2022, §52.

Mikkelin kaupunki. (n.d.) www.mikkeli.fi. Viitattu 30.8.2022.

Pantzar, M., (2022). *Veikkaus-tuottojen siirto tuo miljoonien "tehostuselementin" edunsaajille - suurin leikkaus kulttuuriin ja liikuntaan*. Artikkel. Yle.

<https://yle.fi/uutiset/3-12308086>

Pasanen, K. ja Vepsäläinen, M. (2021). *Mikkelin asukkaiden näkemykset kaupungin kulttuuritarjonnasta*. Saimaa-ilmiöllä elinvoimaa Järvi-Suomeen - Savonlinna Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026 -hanke. Raportti. https://www.saimaailmio2026.fi/resources/public//kuvituskuvat/uudet_taatat/mikkelin_raportti_-_kuntien_kulttuurikysely_2021.pdf

Pouru, L., Koskelo, M., Tähkäpää, O. ja Antinranta, A. (2019). Tulevaisuuspäivän kortit. Kuntaliitto. https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Kuntakortit_suomeksi_print.pdf

Pouru, L. ja Niinisalo, T. (2.10.2018). *Miten teillä ymmärretään ennakointi?* <https://www.sitra.fi/blogit/miten-teilla-ymmarretaan-ennakointi/>

Rubin, A. (n.d.). *Käsitteitä A-H*. <https://tulevaisuus.fi/kasitteet/kasitteita-a-h/>

Rytkönen, E., Kanerva, J., Rissanen, J. (30.9.2022). *Kuhmon väkiluku uhkaa kuihtua neljänneksellä, eikä se ole ongelman kanssa yksin - tutki koneella kuntasi kokoa vuonna 2040*. Artikkel. <https://yle.fi/uutiset/3-12640187>

Sitra. (2020). *Megatrendikortit. Tunne tulevaisuutesi*. Painettu korttipakka.

Tilastokeskus. (2021). Kuntien avainluvut. <https://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?active1=SSS&year=2021>

Tilastokeskus. (2021). *Kuopio on yhä Suomen mökkirikkein kunta*.
https://www.stat.fi/til/rakke/2020/rakke_2020_2021-05-27_tie_001.fi.html

Tilastokeskus, (2021) *Muuttoliike 2020*. Viitattu 29.4.2022.
https://www.stat.fi/til/muutl/2020/02/muutl_2020_02_2021-12-20.fi.pdf

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Valtioneuvosto. (2022) *OKM:n ehdotus valtion talousarvioon 2023*. Artikkelin.
<https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/okm-n-ehdotus-valuation-talousarvioon-2023>

Valtiovarainministeriö. (2017). *Tulevaisuuden kunnan skenaariot ja visiot 2030. Parlamentaarisen työryhmän väliraportti Tulevaisuuden kunnasta*.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-833-0>

Yeoman, I. (2013). *A futurist's thoughts on consumer trends shaping future festivals and events*. Teoksessa *International Journal of Event and Festival Management*, 4(3), 249 – 260 <https://doi.org/10.1108/IJEFM-06-2013-0017>

Aineistot

Unelmakartta -työpaja, 2022

Lastenparlamentin jäsenet

Tulevaisuustyöpajat, 6.4.

Mikkelin kaupungin sisäinen, osallistujia eri toimialoilta, 6 osallistujaa

Tulevaisuustyöpaja 28.4.2022

Mikkelin kaupungin sisäinen, osallistujia eri toimialoilta, 6 osallistujaa

Tulevaisuustyöpaja 16.9.2022

Tapahtuman kaksi entistä tuottajaa

Benchmark, 2022

Riikka-Leena Puistola, Hämeenlinnan Hippalot

Benchmark, 17.8.2022

Heli Sutinen, Vekara-Varkaus

Haastattelu, 4.2.2022

Olli Marjalaakso, Mikkelin Events -hanke

Haastattelu, 9.3.2022

Marle Kirvesniemi, Mikkelin Events -hanke

Liitteet

Haastattelukysymykset

Kuka olet, missä työskentelet ja millaisissa tehtävissä?

Kerro Mikkeli Events -hankkeen taustoista, tavoitteista ja käytännön toiminnasta?

Millaisena näet Mikkelin tapahtumakentän tällä hetkellä=?

Onko tapahtumien aluetaloudellisia vaikutuksia selvitetty Mikkeliissä?

Millaisia uhkia näet Mikkelin tapahtuma-alan tulevaisuudessa? Entä millaisia mahdollisuuksia?

Millaisena näet Mikkelin tai Etelä-Savon tapahtumatuotannon tukipalveluverkoston / ekosysteemin?

Muun muassa Mikkelin Jukurit on tuonut esille alueen heikon rahoituspohjan, näetkö tämän haasteena laajemmin tapahtuma- ja kulttuurialalla?

Onko Mikkelin väestörakenne ja -kehitys riittävä isojen, menestyvien tapahtumien näkökulmasta? Entä suhteessa Hulivilikarnevaaliin?

Miten luonnehtisit Hulivilikarnevaalia? Miten tapahtuma asemoituu Mikkelin tapahtumakenttään?

Mitkä näet Hulivilikarnevaalin keskeisimpinä menestystekijöinä? Entä haasteina tai esteenä kehittymiselle?

Benchmark -kysymykset

Lastenkulttuuritapahtumien Vekara-Varkaus ja Hippalot benchmark -haastattelurunko. Keskustelujen aikana esitetty kummallekin myös lisäkysymyksiä ja poikettu hieman listasta.

- Kuka olet, mitä tapahtumaa edustat ja mikä on oma roolisi tapahtumassa?
- Kuvaile tapahtumaanne
- Mikä taho lastentapahtumaa järjestää? Onko järjestäjätaho muuttunut vuosien saatossa?
- Mitä tavoitteita tapahtumallanne on? Onko kärkenä esimerkiksi matkailijoiden saaminen kaupunkiin vai onko keskitytty enemmän paikallisiin? Kuinka tavoitteet näkyvät tapahtumassa?
- Onko tapahtumallenne listattu arvot? Mitkä ne ovat?
- Millainen rahoituspohja tapahtumalla on? Näetkö rahoituksen tulevaisuudessa muuttuvan jotenkin?
- Onko tapahtumallenne laadittu kehityssuunnitelma tai onko jollain muilla tavoin tarkasteltu tapahtuman tulevaisuutta?
- Oletteko pohtineet megatrendien, trendien tai heikkojen signaalien vaikutusta tapahtumaanne tai sen tulevaisuuteen?
- Mitkä asiat koet tärkeimpinä menestyksen takaajina tulevaisuudessa lastentapahtumien saralla?
- Mitkä koet suurimpina tulevaisuuden haasteina tai uhkakuvina tapahtumallenne?
- Millaisena näet lastenkulttuurin tulevaisuuden?